National Library
Gen.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library Bibliothèque Nationale
JAN 25 1977
SECTION DES ...

B103/a/2de

Second class mail registration number — 1989.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 1 (2348) XXVI aastakäik — Neljapäeval, 6. jaanuaril 1977 — Thursday, January 6, 1977 — Üksiknumbri hind 35 centi

Juubeliaastal

KARL ARRO

Kakskümmendviis aastat tagasi, neljapäeval, 3. jaanuaril 1952, ilmus Kanada eestlaste ette uus eesti ajaleht — kaks korda nädalas ilmuv „Vaba Eestlane". Oli neid, kes ennustasid uuele ajalehele peatset kadu, arvates, et eesti ühiskond Kanadas ei suuda kaks korda nädalas ilmuvat ajalehte üleval pidada. Kuid samal ajal leidus rohkesti ka selliseid inimesi, kes kinnitasid, et eesti ühiskond Kanadas vajab sagedamini ilmuvat perioodilist kirjasõna ning uue ajalehe ees avanevad valla tulevikuväravad. Seekord oli optimistidel õigus, kuna „Vaba Eestlane" on ilmunud nüüd juba kakskümmendviis aastat ning jatkab eiujõulisena ning siinse mandri eesti ühiskonda tugevalt juurdununa oma senist edukäiku.

Juubeliaastal võiks küsida, millele baseerub „Vaba Eestlase" senine edu kahekümneviie aasta kestel? Millest on see tingitud, et meie ühiskond on suuteline ja tahteline olnud selle pika aja jooksul suurearvuliselt tellima ja lugema kaks korda nädalas ilmuvat lehte ning on kindlustanud sellega ajalehe pideva ja korrapärase ilmumise?

Möödunud aastal korraldatud Eesti Raamatuaastal meenutati korduvalt Eesti Vabariigi presidendi K. Pätsi ütelust vabas Eestis toimunud Raamatuaastal, kus president kinnitas, et eesti rahva tõus ja langus on seotud eesti raamatuga. Praeguses pagulasolukorras võiksime siiski teataval määral laiendada seda meie riigipea deklaratiivset väljendust ja ütelda eesti rahva ja eestluse tõus ja langus vabas maailmas eksiilolukorras on seotud eesti raamatuga ja eesti ajakirjandusega.

Meil ei pruugi lähemalt hakata seigitama eesti ajakirjanduse tähtsust eesti ühiskonnale paguluses, kuna üldiselt on selge, et eesti rahvusgrupi praegused jõulised eneseavaldused paljudes sektorites kuivaksid ja närbuksid lühikese aja jooksul kui ei oleks meie oma emakeelset ajakirjandust. Sellest tulenevalt võiks väita, et „Vaba Eestlase" senine edu on eeskätt tingitud meie ühiskonna tungivast vajadusest kaks korda nädalas ilmuva ajalehe järele. Kuid meie vaataksime küsimusele väga ühekülgselt kui meie rahulduksime üksnes selle oletusega. Tundub, et oluline ei ole mitte ainult vajadus, vaid ka moodused ja viisid kuidas neid vajadusi rahuldatakse — teiste sõnadega: „Vaba Eestlase" edu on olenev suurel määral ka ajalehe sisust, hoiakust ja kontaktidest meie ühiskonnaga.

Paljud lugejad ei ole võibolla teadlikud, et pagulasajalehe toimetamine ja väljaandmine on palju raskem ja komplitseeritum ülesanne kui ajakirjanduslikul alal töötamine oma riigis ja oma rahvusliku ühiskonna keskel. Esmajoones ei võimalda väikese rahvusgrupi tõttu piiratud lugejate hulk rakendada moodsaid tehnilisi vahendeid trükitehnilise külje moderniseerimiseks ja toimetusliikmete arvu vajalikul määral suurendamiseks ning teiseks on väljaspool Eestit elav ühiskond kaotanud esimeste pagulasaastate homogeense tervikluse ja kokkuhoiutunde. On tekkinud igasugused grupid ja fraktsioonid ning eriti kodumaaga läbikäimise pinnal on arenenud poliitilised lahkhelid ja emotsionaalsed raevupuhangud, mis kanduvad paratamatult ka ajalehe toimetustesse ning suurendavad toimetajate niigi suurt igapäevast töö- ja murekoormat.

Tavaliselt suvatsetakse ütelda, et ajalehes reflekteerub kogu ümbruse s. t. meie ühiskonna igapäevane elu kõigi oma murede, rõõmude ja probleemidega või teiste sõnadega, et ajaleht on meie rahvusgrupi elu peegelpilt. See on kahtlemata õige, kuid sellele lisaks on „Vaba Eestlane" olnud ka meie rahvusgrupi südametunnistuseks, katsudes leida õiget teed ja tasakaalukat joont eestlaskonna hoiaku kujundamisel ja rahvuslikele probleemidele lähenemisel. Sellise erapooletu joone ja liini jälgimine on „Vaba Eestlase" toimetusel kergem seetõttu, et leht ei ole ühegi poliitilise grupeeringu, majandusliku ettevõtte ega seltskondliku ja akadeemilise organisatsiooni teenistuses. Et meie rahvusgrupp „Vaba Eestlase" senist hoiakut on hinnanud, seda kinnitab üha suurema lugejate arvu koondumine meie lehe ümber.

Kakskümmendviis aastat on olnud pikk aeg ühe ajalehe elus pagulasolukorras. „Vaba Eestlase" edule on kaasa aidanud paljud kaastöölised ja tuhanded lugejad üle terve vaba maailma, keiledele kuulub juubeliaastal „Vaba Eestlase" toimetuse ja väljaandjate tänu. Sellele lugejaskonna toetusele ja paljude kaastööliste abile lootes läheb „Vaba Eestlane" vastu järgmisele kahekümneviiele aastale, taotledes eesti ühiskonna teenimist oma senise kindlate rahvuslike põhimõtete ja kaine hoiaku alusel.

Kas 1977. aasta on püsiv rahuaasta?

Ameerika Ühendriikides jälgitakse suure pinevusega uue presidendi Jimmy Carteri ametisse astumist ja kalkuleeritakse, millist sise- ja välispoliitikat hakkab uus president koos oma valitsusega viljelema ja millised võiksid olla selle poliitika tulemused. Üheks suuremaks probleemiks on rahu säilitamine 1977. aastal, mis N. Liidu agressiivse poliitika tulemusena ei ole siiski kerge ülesanne.

Paljud Ühendriikide eksperdid on jõudnud siiski veendumusele, et teatud tundemärkide järele otsustades sõlmivad Ühendriigid teiste riikidega tulevikus süstemaatiliselt selliseid sidemeid, mis peaksid kindlustama maailmas rahu. Möödunud aasta sündmused kinnitavad, et ameeriklased sekkuvad pärast Vietnami katastroofi ikka vähem ja vähem sõjaliste jõududega maailmasündmustesse, millele vihjab ameeriklaste ükskõiksus möödunud aastal Liibanoni ja Angoola sündmuste puhul.

Ühendriikide uus president Jimmy Carter on esinenud tulevaste võimalike relvastatud konfliktide suhtes väga ettevaatliku doktoriiniga, mainides, et tema presidendina ei sekku kunagi sõjaliste jõududega teiste riikide siseasjadesse kui Ühendriikide julgeolek ei ole otseselt ohustatud.

Kuid samal ajal ameeriklaste deklaratsioonidega ja kavatsustega ei saa mööda minna faktidest, et N. Liit jatkab palavlikuliselt oma relvastamist ning et maailmas on praegu terve rida tulipunkte, kus võivad tekkida plahvatused, mis võivad areneda suuremaks sõjaks. Kogutud andmed ja ekspertide analüüsid kinnitavad, et N. Liit katsub relvastuse alal saavutada Ühendriikide ees ülekaalu ning sellele võivad järgneda Moskva relvastatud aktsioonid Lähis-Idas või Aafrikas.

Ühendriikide strateegide arvates on 1977. aasta riskantsemad piirkonnad: Lähis-Ida, kus kokkuleppe nurjumisel Araabia riigid võivad katkestada õli väljaveo läänemaailma ning Washingtonil võib tekkida otsene kokkupõrge Moskvaga. 2. Euroopa, kus Jugoslaavia diktaatori Tito surma korral N. Liit võib saata oma väed Jugoslaaviasse. Ühendriikidel tuleb siis otsustada, kas jääda ükskõikseks pealtvaatajaks või sündmustesse vahele sekkuda. 3. Korea, kus Põhja-Korea diktaator Kim Il Sung ootab ainult soodsat momenti Lõuna-Korea vallutamiseks. Kriisi võimalused suurenevad tunduvalt kui Ühendriigid hakkavad oma sõjaväge Koreast välja tooma nagu seda lubas presidendiks valitud Jimmy Carter.

Carter kohtab Brezhneviga

WASHINGTON — Ühendriikide presidendiks valitud Jimmy Carter tegi teatavaks, et välispoliitika alal on temal kavas kokkusaamine N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee peasekretäri Brezhneviga, et selgitada võimalusi kaugrelvade piiramiseks. Kui venelased nõus on, siis toimuks kokkusaamine USA-s ja mitte hiljem kui septembris.

Venelased heidavad president Gerald Fordile ette, et ta ei olevat osutanud küllaldast valmisolekut strateegiliste relvade piiramise kokkuleppe tegemiseks N. Liiduga. Samuti avaldas välisminister Kissinger arvamust, et president Ford olevat liiga palju arvestanud kaitseministeeriumi seisukohti N. Vene tingimuste tagasilükkamisel.

Uus vene saadik Washingtoni?

WASHINGTON — Lääneriikide diplomaadid Washingtonis on arvamisel, et N. Liidu saadik Ühendriikides Anatoli Dobrõnin, kes sellel kohal on olnud 1961. aastast alates, kutsutakse peatselt koju ning asendatakse nooremа mehega, kellel on paremaid võimalusi kontaktide sõlmimiseks Carteri administratsiooniga.

„Vaba Eestlane" - 25 aastat vabade eestlaste teenistuses

ERNST JAAKSON
E.V. Peakonsul saadiku ülesannetes

Kõigi põhiliste vabaduste esiritta kuulub vaba mõtte avaldus ning vaba ajakirjandus. Iga totalitaarne riigikord keelab või piirab seda põhilist õigust, ning kommunistliku korra juures peab ajakirjandus teenima vaid väikest valitsevat kildkonda. Selles seisab ka suur vahe vabade eestlaste häälekandjate ja okupeeritud Eestis ilmuvate eestikeelsete Nõukogude Vene korda teenivate ajalehtede ja ajakirjanduse vahel.

„Vaba Eestlane" on möödunud kahekümneviie aasta kestel seisnud vabade eestlaste teenistuses ning andnud oma veergudel ruumi paljude erinevate mõtete väljenduseks. Sealjuures on aga tõhusalt kaitstud eesti rahva õigust vabadusele ja iseseisvusele, mis on ja jääb meie rahva peamiseks võitluseesmärgiks.

Rahvas ja ajaleht käivad käsikäes. Nagu inimese kehagi vajab igapäevast toitu, nii vajab ta vaim mõtte ainet ja ergutust. Võime olla tänulikud kõigile neile, kes on hoolitsenud eesti ajakirjanduse loomise ja edasikandmise eest vabas maailmas. Eriti tahame nüüd tervitada „Vaba Eestlast", tema toimetust ja kaastöölisi 25. a. juubeli puhul ning soovida neile värsket jõudu töö jätkamiseks.

„Vaba Eestlane" - 25 aastat

ILMAR HEINSOO
E.V. aupeakonsul Kanadas

Kui Teise maailmasõja relvad vaikisid ja asuti lahendama rahvusvahelisi probleeme, siis selgus peagi, et see suur relvade konflikt, mida lääneliitlaste poolt oli võideldud vabaduse ja demokraatia nimel, oli jätnud masendava pärandi, sest peaaegu 100 miljonit idaeurooplast oli selle võitluse otsese tagajärjena jäänud despootilise totalitaar-võimu, kommunistliku Venemaa haardesse.

Selle II maailmasõja traagilise päranduse ohvriks jäi ka Eesti rahvas, kes koos ränkade vereohvritega kaotas ka oma riikliku iseseisvuse ja vabaduse.

Järelsõjaaegne periood on ida ja lääne konfrontatsioonis läbi teinud mitu faasi, nn. külmast sõjast kuni praeguse detenteni, kaasaarvatud otsesed lokaalsed sõjalised kokkupõrked Koreas, Vietnamis ja Aafrikas, mis on suure järjekindlusega paljastanud kommunistliku imperialismi vallutushimu.

Eestlased, kes sattusid II maailmasõja keerises põgenikena vabasse maailma, on olnud otseses seoses selle ideoloogilise konfrontatsiooniga, kuna nad ei ole aktsepteerinud seda vägivaldset pärandit: oma maa ja rahva vabaduse kaotust.

Vabade eestlaste ideoloogiline võitlus oma rahva õiguste eest on kestnud niihästi individuaalselt kui organiseeritud kujul kolm aastakümmet.

Selle võitluse üheks oluliseks kandjaks, tiivustajaks ja kaitsjaks on olnud vaba eesti ajakirjandus. Ajaleht „Vaba Eestlane", mis algava aastaga tähistab oma 25. ilmumise juubelit, omab selles ideoloogilises võitluses väärika koha.

„Vaba Eestlane" on julgelt kuulutanud eesti vabadusnõudluse sõnumit, ta on kartmatult paljastanud vaenlase valede laviini ja Kanada eestlaskonna lõhkumiskatseid, ta on püüdnud levitada objektiivset informatsiooni Eesti iseseisvusaegse ajakirjanduse parimate traditsioonide kohaselt.

Meie piiratud ressurside juures on see olnud aukartustäratav ülesanne, mille edukat läbiviimist saab seletada ainult toimetajate kutsealalise andumuse ja sügava usuga oma rahva võitluse missiooni, mis on omakorda leidnud heatahtliku hindamist lugejate poolt.

„Vaba Eestlase" juhtkiri 6. 1. 1965 määritleb selle lehe rahvusliku moraali-kreedo: „ „Vaba Eestlases" peab kajastuma täielik koostöövaim, mis ühendab kogu vaba eestlaskonda ühiseks võitlevaks rahvustervikuks. Ta seab oma eesmärgiks kogu eestlaskonna huvide kaitsmise ja eestluse huvide eest võitlemise mõlemal pool raudeesriiet".

25. juubeliaasta tähistamisel kuulub „Vaba Eestlase" perele kõikide rahvuslikult mõtlevate eestlaste tänu ja lugupidamine meie ühiste rahvuslike eesmärkide teenimise eest, usus ja lootuses Eesti rahva vabaduse koitu.

Õnne ja edu selle väärtusliku rahvusliku vaimu ja tegevuse edasikandmisel.

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1977. aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—; poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

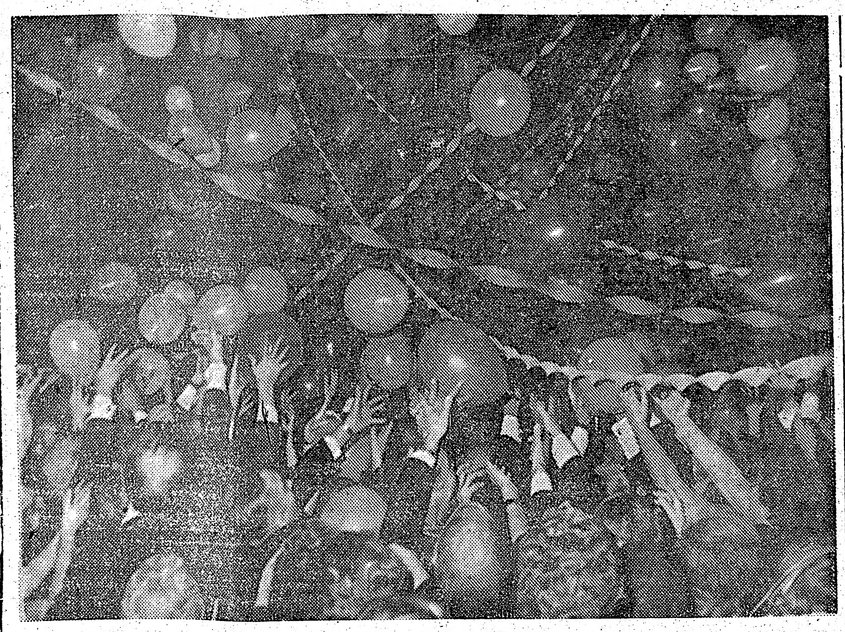

Sajad käed sirutasid uueaasta vastuvõtul laest langevate õhupallide püüdmiseks.
Foto: Tommy Tomson

Kommentaar

Lehetegija kimbatused

Juba Fr. R. Faehlmann oma kalendrit tehes koges mitmesuguseid ostjate erisoove ja raskusi, mis kalendritegemise keerukaks tegi. Pidi sel ajal ju kalender ka kommunikatsiooniülesandeid täitma. Aga ühe oma toredama jutustuse andis ta oma kogemusist toimetajana „Kalendritegija kimbus".

Tänapäevase pagulasajalehe tegemine on hoopis uue olukorra ja tingimuste tulemus. Väike eesti ühiskond laialihajutatuna üle suurte kaugustę näeb asju sageli eraviisil kui sellises keskuses nagu Toronto. Sageli on need seisukohad risti vastupidised nagu inimesed isegi oma vaadete ja arvamistega.

Neid arvamusi, vaateid ja soove on lugejad avaldanud toimetusele sõbralike näpunäidetena või lehe lugemisest loobuvate ähvardustena. Samal ajal on aga teisi lugejaid, kelle soovid ja arvamised on just risti vastupidised jättes lehetegijad segadusse kummaga tuleks sel juhul arvestada, kummal poolel on suurem õigus? Tavaliselt peab aga oma leht teed nende kahe vahelt läbi minema, selle enamuse soovide järgi, kes oma arvamustes ja soovide avaldamisega on tagasihoidlikud.

Suurimad raskused on postiga. Veerandsajalise eluea jooksul on muutunud kuldseiks päeviks see aeg, kui täna postile pandud ajaleht järgmisel päeval lugejani jõudis. Kontakt oli kiire ja häireteta ja tekitas usalduse. Sellal ei mõistnud keegi ettekujutada, et kümnekonna aasta pärast on postikorraldus selline, et inimesed ei jõua seda enam välja kannatada ja lehe kätte saamine on nagu loteriivõit, kas tuleb või ei, kas täna või nädala pärast. See olukord on muutnud lehetegija töö raskeks, kuna ajalehtki saab oma materjalid ja kaastöö selle sama posti vahendusel.

Ometi on just lehele antud lugejate poolt palju näpunäiteid kuidas postikorraldust kiirendada. Küll on leht isegi katsunud kõiki paremaid võimalusi kasutada, et takistusist mööda minna ja ootava tellijani jõuda. Väga tihti on juhitud postivalitsuse tähelepanu halvale postikorraldusele kus inimesed on pidanud ootama Torontos nädal või veelgi kauem oma lehe kättesaamist. Abi on olnud väga lühikese kestvusega.

Osa lugejaid arvavad, et lehed pannakse eriaegadel posti. Kui tuttav teises linnaosas või postkontori piirkonnas oma lehe on varem kätte saanud, siis on kohe küsimus, et mis talle enne saadate? Kuid kõik ajalehed pandi samaaegselt peapostkontoris posti, iga rajoonipostkontori piirkonnas olevat lehed omaette postikotis ja saadeti sealt siis harupostkontoreisse laiali, kus need kohapeal jagatakse. Kogemused on aga näidanud, et neis kohtades ei näe postiteenistujad neid saabunud kotte ja unustavad mõnikord nädalakski kuhugi nurka. Kohalik postimees kellelt puuduvaid lehti küsitakse, üfleb küsimuse lahendamiseks, et ega neid pole posti pandudki. Nii see on nagu pallimäng kus üks pool heidab teisele palli. Ja praegu on olukord selline, et loodetava paremusele mõeldes, võib juhtuda veelgi drastilisem samm — uus streik.

Igal lugejal on õigus ja toimetus on selle eest tänulik, kui lugejad oma arvamusi ja soove avaldavad. Kogemuste põhjal on need aga nii vastuvääkivad, et sageli peab toimetus neist kui karidest eemale hoidma, et nende vahel kuldset keskteed hoida. Nii helistatakse toimetusse, et lehes antavat liiga palju ruumi kultuurile, kirjutatakse kohe mitmest kunstinäitusest. Ometi oli ennekuulmata kunstinäituste hooaeg Torontos ja reportaazhi andmine neist sündmusist on üks osa meie elust. Sellekõrval on teistel soove, et kultuuriliste ainete avaldamise mahtu tuleks veelgi suurendada, sest pagulasajalehe ülesanne olevat rahvuskultuurilist teadvust inimestes säilitada ja nooremaisse viia.

Mõni tunneb end häirituna, et ajalehes vaadeldakse nõukogude okupatsiooni väärkülgi kodumaal. Selle juures ta siiski ei märka, et

(Järg lk. 3)

Uuele aastale vastu minnes

Iga eestlane, kes tõstis aastavahetusel klaasi uue aasta terviseks või astus karsklasena üle 1977. aasta läve, suunas sel momendil oma pilgud tulevikku ja mõtles, mida toob talle uus aasta isiklikus elus, mida on eesti rahval oodata järgmise kaheteistkümne kuu kestel ja mis võib juhtuda selle aja jooksul rahvusvahelises foorumil.

Mis puutub eestlaste isiklikku ellu, siis vanasõna kohaselt on iga inimene ise oma õnne sepp ning tema edu oleneb ta oma püüdlikkusest ja annetest. Eestlaste kohta peab üldiselt ütlema, et nad on vabas maailmas oma töökusega, aususega, talendiga ja oskustega hästi edasi jõudnud ning samasugust edu võib oodata äsja alganud aastal. Eestlased on suutnud säilitada paguluses oma tervikliku rahvusgrupi ja oma kombed ja kultuuri ning meil on põhjust optimistlikult oletada, et meie jatkame oma elu ja tegevust põhiliselt samas suunas, kuigi vanema generatsiooni lahkumisel või erruminekul ja nende asendamisel teises miljöös üleskasvanud noorematega muutub teataval määral meie pagulasgrupi elu üldpilt.

Hoopis teine olukord valitseb aga okupeeritud Eestis, kus maa okupeerijad ning nende abistajad kasutavad eestlaste töökust, taibukust ja edasipüüdlikkust suure Venemaa ja selle rahva toetamise huvides. Kommunistid hooplevad, et Eestis on nüüd tööstuse ja põllumajanduse produktsioon iseseisvuse perioodiga võrreldes mitmekordistunud, kuid rahva elujärjes ja igapäevases elus ei ole selle suure toodangu tulemusi kusagil näha ning toiduainete ja tarbekaupade muretsemiseks peavad eestlased seisma alati sabades, et elada üle tänast päeva, rääkimata homsest. Okupeerijate surve eestlastele on viimasel ajal tunduvalt suurenenud ning venestamise protsess on rakendatud käima kõrgete tuuridega, et võimalikult kiirelt hävitada eestlaste enamust meie kodumaal ning muuta eestlased omal maal vähemusrahvuseks.

Eestlaste vähemusrahvuseks jäämine Eestis on suureks ohuks eesti rahvale ning see võib kujuneda traagiliseks ja saatuslikuks probleemiks kui tulevikus avaneks võimalus Eestis korraldada enesemääramise õiguse alusel rahvahääletust. Möödunud aastal oleme vabadusvõitluse alal saavutanud teatud edusamme, kuid meie tähtsam eesmärk — Eesti küsimuse viimine Liitunud Rahvaste Organisatsiooni üldkogu ette või mõnele rahvusvahelisele konverentsile — on ikka veel jäänud kättesaamatuks. Meie pakiisemaks ülesandeks 1977. aastal peaks olema jõupingutuste suurendamine Eesti küsimuse maailma avalikkuse ette viimiseks.

Kahtlemata oleneb meie edu vabadusvõitluse alal palju sellest, millise hoiaku võtab Ühendriikide uus president Carter koos oma välisministriga ja välispoliitiliste nõuandjatega kogu maailma välispoliitilistes küsimustes, mis paratamatult hõlmavad kaudselt ka Balti riikide probleemid. Kui Ühendriigid jatkavad oma leplikku järelandmise poliitikat N. Liiduga ning kaitsuvad kõiki välispoliitilisi küsimusi lahendada pragmaatilisel alusel, nii nagu tehti seda Kissinger-Nixoni ja Kissinger-Fordi ajal siis ei ole loota Eesti ja teiste Balti riikide akuutset päevakorrale tõstmist. Kui aga ameeriklased võtavad resoluutsema hoiaku, siis võib juhtuda, et paralleelselt päevakorral olevate küsimustega tõstetakse üles ka need probleemid, mis on maetud praegu kalevi alla.

Meie ainuke abi võib tulla Ühendriikidelt ja juba Carteri rezhiimi esimesed kuud peaksid näitama, millises suunas hakkab liikuma uue presidendi välispoliitika. Kõiki eeldusi arvestades ei ole meie väljavaated tõhusama vabadusvõitluse alal eriti suured — kuid lootust ei tohi kunagi kaotada, eriti uuele ja värskele aastale vastu minnes.

K. A.

Rahvarohke uueaasta hall Eesti Majas

Vanaaasta ärasaatmine ja uueaasta vastuvõtmine Toronto Eesti Majas tõi kokku väga suure piduliste hulga kuna 450 noort ja vana veetsid eestlaste keskel eelmise aasta viimased tunnid ja võtsid uue aasta ka Eesti hümni laulmisega vastu.

Piduliste pere oli jagatud kaheks, Eesti Maja suur saal oli vanemaile, üleval olev noorteruum aga nooremaile omaette pidutsemiseks, kus neil oli koguni oma orkester, kes esitas noorte soovikohast muusikat. All saalis aga hoolitses tantsumuusika eest V. Gustavsoni 5-liikmeline orkester.

Õhtu algul Eesti Maja esimees N. Valge tervitas peolisi ja soovis kõigile häid vanaaasta tunde.

Kavalises osas esinesid äsja abiellunud Katrin Kuuskne-Veski koos oma abikaasaga Erik Veskiga mängides neljal käel kaks helitööd.

Esimeseks Debussy „Väiksest siidist" esimese osa „Paadis" ja teiseks Poulenci 3-osalise sonaadi. Pianistid esitasid need prantsuse helindid suurepärase tundekülluse ja kokkusobivusega.

Uueaasta saabumisel soovis Eesti Maja esimees N. Valge kõigile head uut aastat ja rõhutas, et me peame hoidma ja toetama neid eestlasi kodumaal ja võõrsil, kes töötavad Eesti huvides. Uus aasta võeti vastu Eesti hümniga, misjärgi lae alla kinnitatud õhupallid hakkasid pikkamisi alla langema uue aasta õnne ootel sagivalle peolistele.

Nagu Eesti Maja esimees N. Valge ütles, on eestlaste ühiskodu praegu suure Wintario tsheki tuleku ootel.

Kuid rõhutades saarlaste ja hiidlaste kaunist Eesti Maja toetuseks korraldatud tuluõhtut, mis andis jõulukingiks üle 1000-dollarilise kingituse, ta lisas, et kui teised eesti organisatsioonid sooviksid ka selliseid õhtuid korraldada, siis oleks see väga teretulnud, arevstades, et majandamise kulud pidevalt tõusevad.

Eesti Rahvusteater Kanadas tähistab 25. a. juubelit

Juubelietenduseks Gert Helbemäe „Üleliigne inimene"

Eesti Rahvusteater Kanadas alustas teadupärast oma tegevust novembrikuul a. 1951. Nüüd, 25 a. möödudes pidas teater oma järjekordse peakoosoleku ja uue juhatuse valimised, kus leiti, et aasta 1977 peaks kujunema juubeliaastaks, mis eriti eesti teatritöö liidab meie rahvaga nii meie, kui maailma teatrikunsti paremikuga.

Möödunud kahe hooaja tegevus oli üks viljakamaid ja õnnestunumaid teatri küllaltki tunnustatud tegevuses 25 a. künnisel. Publiku osavõtt etendustel ületas lootused. Lavastusi jälgisid üle 5500-arvuline eestlaskond 4-jas lavastuses.

Seega võis koosolek nentida, et teatri osa on püsinud ühe oluli jõuandjana ja eestluse kooshoidjana meie rahvuskultuurilisel tööl.

Uus ERK juhatus valiti järgnevas koosseisus: Udo Leppik, esimees. Peeter Leyden, Helmi Tomband, Anne Tüll — abiesimees, laekur ja sekretär resp. Kunstiliseks juhiks jäi Rudolf Lipp, peanäitejuhiks Riina Reinik. Välisesindajaks Mitmekultuurilise Teatri Org. juures Elsa Vellner. Lavakujunduse alad: (dekoratsioon, heli, valgustus, kostüümid) Tiina Lipp-Leppik.

Eelmiste kahe hooaja lavastuste tulemusi põgusalt sirvides ja ka lõpukokkuvõtteid tehes selgus, et meie A. H. Tammsaare „Põrgupõhja uus vanapagan" päivis suurima tunnustuse nii publiku kui arvustajate poolt. Pärast ÜEP ESTO '76 etendust tunnustati etendust kui üht silmapaistvamat saavutust teatri alal nii Rootsi, Inglismaa, Ameerika ja varem arvustet Kanada eesti ajakirjanduses. Tammsaare „Vanapagan" oli aineks isegi hiljem peetud referaatõhtutel nii Uppsalas ja Pariisis. Tammsaare suurus laval oli võrreldav Viiralti monotüüpiaga rahvusvahelises ulatuses. Kes küll tõlgiks taolise elu analüüsi teistele rahvastele!

Et teatrit plastiliselt esitada, selleks olid repertuaari võetud ka moodsa teatri esindajad, nagu S. Becket („Krapi viimne helilint") ja noore kanadalase M. Garneau „Neli naist". Viimased ei saavutanud küll n. n. „kassatüki" kuulsust, kuid arvustused kinnitasid, et teater oli teinud õige sammu esindamaks teatri erinevaid stiile ja -isme ja et meie teatrit ümbritseb andekas ning tööhuviline noorus, mis võimaldab tugevamat astumist uues suunas. Teater on elu peegel. Peeglis näed kes oled, peeglis aga ka kujutad, mida tõelisuses pole.

Tähendab, teater on paendlik elu vaatlemisel, kuid ka peab olema kvaliteediga omas esituses — aus, sest elu ei valeta.

Et otse hüpata hoopis uude maailma — muusika, tantsu ja inimhääle laulu võludesse, mis argipäeva raskused leevendab, selleks esitas ERK Eduard Künneke opereti „Onupoeg Bataaviast" kolmel etendusel täismajadele. Teatrikülastajaid olid paljudest keskustest nii Kanadast kui Ameerika Ühendriikidest. Ja see õnnestus, kuigi eesti teater on ju kogum asjaarmastajatest, kes oma leiva saavad hoopis erinevatel tööaladel või ehk siis ülikoolides õppides.

Seda erinevat ja õppivat noorust oli ülimalt õnnelik juhus kasutada maailmakuulsa B. Thomase naljamängus „Charley tädi, milline jäi hooaja viimaseks lavastuseks. Hea keel, värskus, loomulikkus noore „metsa" poolt andis pealtvaatajaile tunde — tulge jälle — ja kordusetendus toimuski rahvusvahelisel teatripidustusel taas täidet saalile.

Kokkuvõttes eelnenud tegevuse küllalki positiivseid tulemusi, mitte ainult paari viimase hooaja, vaid kogu 25 aasta töö kestel, kus palju unustamatuid lavastajaid ning lavakujusid meie kaleidoskoopilises tagasi vaates taas esile kerkivad,

otsustas ERK juhatus tuua juubeliaasta esietenduseks lavale meie suure, varalahkunud kirjaniku Gert Helbemäe 1972. a. ilmunud näidendi „Üleliigne inimene", mis kujutab ja kirjeldab osa eesti suurima kirjanik-luuletaja Juhan Liivi tema tõusudes, mõõnades ja nägemuses ning pimeduses.

Gert Helbemäe, kes juba 1936. aastast peale on tuntud kui kuuldemängude, näidendite, novellide ja hilisemal ajal romaanide autorina eriti ajaloolisel taustal, on siin andnud suuremõõtmelise ajaloo epohhi Juhan Liivi elust tema noores eas. Kohtame eesti kirjanduse ja ajakirjanduse tähtsamaid isikuid nagu Eduard Vilde, Jaak Järv, Hindrik Prants, Ado Grenzstein, Georg Luiga j. t.

Näidendi autor on lasknud oma mõtted, tunded, reaalsed momendid ja isikud sulada kokku Juhan Liivi südamesoojusega ja närvihaiguse raskete impulssidega. Ei ole kerge taolist sügavmõttelist teost haarata teatri tehniliste piiratud võimalustega, kuid teatri lõppotsus oli — koondame kõik oma jõud ning teeme oma parima, et publik oma hinges tunnetab üht rida mida Juhan Liiv ütles: „Ükskord, kui terve mõte — ükskord on Eesti riik."

RUDOLF LIPP

Umbes 100 inimest tervitas konsulipaari

Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo kodus Torontos käis konsulit ja tema abikaasat 1. jaanuaril uue aasta puhul tervitamas ja õnne soovimas ligemale sadakond inimest — peamiselt organisatsioonide esindajad ja lähemad sõbrad. Tervitajate hulgas olid ka Kanada föderaalparlamendi liige Robert Stanbury, Toronto linnavalitsuse liige A. O'Donohue abikaasaga ja Läti aukonsul Kanadas dr. Upenieks koos abikaasaga.

Külaliste voolamine konsulipaari avarasse kodusse algas juba lõuna paigu ja kestis kuni hiliste õhtupooliku tundideni.

Jõuluõhtu Peetri koguduses

Tänavune jõuluõhtu langes reedele. Juba pärast kella kahte hakkas tekkima liiklusummik Peetri kiriku ümbruses, kuna esimesed kirikulised tulid kell 3 algavale jumalateeenistusele. Esimene jumalateenistus oli nii rohkearvuline, et kirikulised täitsid kiriku ja alumise saali kuhu jumalateenistus valjuhäälduajate kaudu edasi anti. Ka teisel jumalateenistusel oli väga palju inimesi, kuna alles kolmandal, mis kell 7 õ. algas, polnud enam tunglemist.

Kolmel jumalateenistusel jutlustas õp. O. Puhm ja orelil oli kaastegev Inga-Pia Korjus. Jõuluõhtu muusikaline kava oli väga rikkalik. Esimesel olid kaastegevad pühapäevakooli koor ja leerieelsete ansambel Margit Viia juhatusel kuna solistiosas laulis Evi Valge. Noored laulsid D. L. Brown'i „Jõulukellade helin", A. Läte „Sind jõuluingel palun ma" ja vana böömi jõululaulu „Maa ja taevas rõõmusta".

Teisel jumalateenistusel oli solistiks sopran Helmi Betlem, lauldes L. Lehmanni „Ei olnud ühtegi küünalt" ja M. Regeri „Maria hällilaulu" ja P. A. Yon'i „Jeesuslaps". Kolmandal jumalateenistusel laulis noortekoor „Lootus" Katrin Kuuskne juhatusel, laudes L. Avessoni „Üks roosike on tõusnud", „Halleluuja" G. F. Händeli oratooriumist „Messias", J. S. Bachi Sonaadi nr. 4 flöödile „Adagio ja allegro" esitas E. Kuuskne.

Kolmel jumalateenistusel olid kaastegevad veel mitmed instrumentaal-esinejad, viiuleil C. Gundy, C. Pengelley, S. Pihel ja L. Triglav, trompetil P. McGovern ja harpsikordil H. Klamas, E. Veski ja M. Vigla, kes esitasid solistidena või ansamblina jõuluviise.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

8. ja 9. jaan. on valvearstiks dr. Sauks, tel. 461-0912.

KAASMAALASED!

PUHASTAN KEEMILISELT (Steam Cleaning) teie sohvad, toolid ja vaibad TEIE KODUS. Helistage 447-9834

EERIK PURJE

KINDLUSTUSBÜROO

Kõik kindlustusliigid

353 Broadview Ave., Suite 203

Toronto, Ont. M4K 2R6

Tel. 461-8900

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS

H. LATER & CO. Ltd.

"INSURANCE"

1482 Bathurst St., 4 kord (Bathurst—St. Clair)

Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK

Insurance Agency

KINDLUSTUSED

23 WESTMORE Dr., Suite 200

Rexdale, Ont. M9V 3Y7

Tel. 745-4622

Eesti Päevade muusikud Torontos

Elisabeth ja Andrew Cox'ide kontsert

EKK 1977. aasta avakontsert toimub 8. jaanuaril St. Lawrence Centre 'is. Kontsertbüroo külalisteks on seekord õde-venda Cox'id Ühendriikidest: Elisabeth pianistina ja Andrew tshellistina. Mõlemad noored kunstnikud on Tallinna konservatooriumi lõpetanud eduka pianisti Renata Tanseri lapsed. Nende isaks on Col. Weldon W. Cox ja nende kodu asub Louisianas.

Elisabeth Cox on teinud endale pianistina hea nime nii ameerika kui eesti atmosfääris. New Yorgi Eesti Majas mais 1975 antud debüütkontserdi kohta kirjutab selle ala asjatundja D. Norak: „Kava oli küllaltki raske nii tehniliselt kui väljendushikult. Elisabeth Cox on suur talent, kellel on kõik hea pianisti omadused, loomulik musikaalsus, hiilgav tehnika, ilus toon ja enesekindlus. Arvestades eeltoodut võib temast pideva töö tulemusena areneda üks silmapaistvamaid naispianiste maailmas."

Ameeriklaste arvustused Elisabeti kohta on olnud väga sõbralikud ja tunnustavad. Tema esinemised Nashville'i suve-sümfooniakontserdil Tshaikovski klaverikontserdiga asetas noore kunstniku ameerika pianistide maakaardile. Selleks on oluliselt kaasa aidanud kindlasti ka võidud paljudel konkurssidel Ühendriikides.

Elisbeth lõpetas Juilliardi muusikakooli New Yorgis magistri kraadiga ning täiendas ennast veel maailmakuulsa prof. Agostini juures Roomas ja Sienas, Itaalias. Praegu on Elisabeth tegev õppejõuna University of Texase juures Austinis. Samas taotleb ta ise veel doktori kraadi.

Kõige selle pingerohke muusikatöö kõrval pole noored kunstnikud — ka Andrew on ülikooli lõpetanud elukutseline tshellist — kunagi kaotanud kontakti eesti heliloominguga. On loomulik, et sümpaatse kummarduse siin teenib nende eestlannast ema.

Elisabethi ja Andrew Duo-kontsert, mida nad andsid Baltimore'is ÜEP ajal, oli kaanest kaaneni eesti kava. Eelseisval kontserdil on eesti heliloomingu kontserdi kavva toojaks Andrew.

Kogu kontserdi kava, mida noored kunstnikud esitavad on ise väga mitmepalgeline ja tõsiselt sisukas. Helikunsti suurmeistritest esitatakse Beethoveni sonaat op. 2 No. 3 klaverile ja Brahmsi sonaat No. 2 op. 99 tshellole ja klaverile. Ei puudu ka Bach, Chopin ja Rachmaninoff.

Eesti heliloomingut esindavad seekord Lüdig ja Kapp. Ameerika eesti ühiskonnal on olnud juba korduvaid võimalusi nautida noorte eesti soost helikunstnike põhjaliku stuudiumi musikaalseid tulemusi. 8. jaanuaril avaneb see võimalus ka Toronto eestlastele. Kontsert St. Lawrence Centre'is algab kell 7 õhtul.

E. Valtmani karikatuuride näitus

Järgmiseks huvitavaks ja erialaliseks näituseks Torontos seoses eeloleval nädalalõpul toimuva EKK Kontsertbüroo kontserdiga on Edmund S. Valtmani karikatuuride näitus. Selle väljapanekud haaravad tema 30 aasta jooksul loodud karikatuure. E. Valtman on tuntud paljudele ajalehtede ja ajakirjade kaudu oma tabavate poliitiliste karikatuuridega. Eesti ajalehtedest on „Vaba Eestlane" juba aastaid pidevalt avaldanud tema tabavaid karikatuure maailmasündmuste kohta.

Ta on sündinud Tallinnas 1914. a. ja oli juba kodumaal edukas karikaturist kui pidi 1944. a. lahkuma. Pärast mõneaastast asumist Saksamaal ta emigreerus 1949. a. Ühendriikidesse, kus ta peatselt alustas oma kutsealalist tööd Connecticutis „Hartford Times" juures, olles seal karikaturistiks ligemale 25 aastat. Praegu töötab ta iseseisva karikaturistina, tehes kaastööd paljudele ajalehtedele ning ajakirjadele, olles aga pidevalt kaastööliseks ka „New York Times'ile" ja „Washington Post'ile".

Tema karikatuure on esitatud paljudel näitustel millest nimetada: Washington D. C., London Inglismaal, Tokio, Montreal ja isiklikud näitused Hartfordi raamatukogus 1959, Urbana University Illinois 1965, Trinity College'is 1965 jne. Peale nende on ta tööde näitusi korraldanud mitmed eestlaste keskused, millistele lisandub käesolev EKK poolt korraldatav näitus Torontos.

Oma illustratsiooni ja karikatuuri alal on ta võitnud rea auhindu: 1958. a. National Safety Council Award, 1962. a. Pulitzer auhinna karikatuuri alal, 1963. a. Gannet Newpaper Frank Trip Award. Ta organiseeris poliitiliste karikatuuride näituse 1960. a. Columbia ülikoolis. E. Valtman'i karikatuurid on ilmunud pidevalt ka „Vaba Eestlases".

E. Valtmani karikatuure on mitmeis kogudes: Harry S. Truman raamatukogus Indenpendence'is, Missouris, Lyndon B. Johnson raamatukogus Austinis, Texases ja samuti mitmes erakogus. USA kodanikuna alates 1959. a. kuulub ta Association of the American Editorial Cartoonists, National Cartoonist Society, Connecticut Academy of Fine Arts ja Sigma-Delta-Chi Professional Journalistic Fraternity liikmeskonda.

Kolmkümmend aastat maailma poliitiilist elu E. Valtmani „kõverpeeglis" avatakse eeloleval laupäeval, 8. jaan ja jääb avatuks kaheks nädalaks.

Tervitusi ja jätkuvat jõudu ja edu!

GM CHEVROLET · OLDSMOBILE

REIN KOPPEL

ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

VABA EESTLAST

25. juubeliaasta puhul tervitab ja soovib edu tulevikuks

EELK Vana Andrese kogudus ja õpetaja

Kanada praosti kohusetäitjaks Õpetaja Oskar Puhm

Nagu kuulsime on EELK peapiiskop K. Veem palunud õpetaja O. Puhmi asuda Kanada praostkonna praosti kohustetäitjaks kuni praostkonna järgmise sinodini, mis teatavasti toimub aprillis 1977 Torontos. Õp. O. Puhm on peapiiskopi ettepaneku aktsepteerinud.

● Winnipegis elunev eestlanna Laine Lill võitis „Golden Sweepstake'iga" $100.000. Peavõit „Grey Cup" sarjas olenes sellest, kumb meeskond võidab. Juhul, kui oleks võitnud Saskatchewan, oleks tema võidusumma olnud 20.000. Laine Lill kaotas hiljuti ootamata surma läbi oma abikaasa. Ta asub lähemal ajal Winnipegist elama Torontosse.

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

Sündmuste kalender

● **Reedel, 7. jaan. kell 8 õ. Tartu College'is EÜT uue-aasta järelpidu. Mängib „Kaja" orkester.**

● **Laupäeval, 8. jaan. kell 7 õ. St. Lawrence Centre Town Hall'is Elizabeth ja Andrew Cox'ide duokontsert. Samas Edmund Vaitmani karikatuuride näitus.**

● **Laupäeval, 15. jaan. kell 6 p. l. Vana Andrese kirikus koguduse tuluõhtu.**

● **Pühapäeval, 16. jaan. kell 2.30 Eesti Majas Toronto Eesti Meeskoori „Pop-kontsert".**

Jüri Nurmberg lahkub Torontost

Jaanuari esimestel päevadel lahkub Torontost tuntud noorema põlvkonna tegelane ja Esto '76 Kanada komitee esimees Jüri Nurmberg. Ta on saanud omale uue töökoha Venetsuelasse vee sanitariseerimise protsessiinseneri kohale. Seal on tema ülesandeks kogu selle ala organiseerimine, ehituste rajamine ja seadmete muretsemine vajalikeks uurimistöödeks.

Mõni kuu tagasi abiellus ta võimlemisõpetaja Rita Lauriga, kes on olnud tegev aastaid Kalev-Estienne juures.

Provintsiloterii

Vanaaasta õhtul loositi Vancouveris välja Provincial Lottery uued võidud, mille hulgas oli kuus 250000-dollarilist ja kuus miljondollarilist võitu. Kokku oli võite 43.000. Uued miljonärid on piletite nr. 2670092, nr. 4698720, nr. 3326048, nr. 4243086, nr. 3187056, ja nr. 3094268 omajad. 250.000 dollarit võitsid piletid nr. 339522, nr. 2013379, nr. 3614092, nr. 3426222, nr. 2499772 ja 1731347. Piletid mille viimased viis, neli või kolm numbrit langevad kokku eelmistele võitsid vastavalt $2.500, $250 või $50.

Eesti luule ja teatri pärastlõuna

Pühapäeval, 9. jaanuaril kell 5 p.l. esitab Arvo Vabamäe Hamiltonis sealse eesti koguduse kiriku seltskondlikus saalis eesti luule ja teatri pärastlõuna pakkudes kava esimese poole tunni vältel deklamatsioone meie luulemeistrite loomingust. Kava teisel poolel esitab Vabamäe 2 kuuldemängu: 1) „Mul ei ole aega", mis on pilgu heitmine meie tänapäeva elule, ja 2) „Põrgupõhja uus peremees pastori jutul" — stseen A. H. Tammsaare romaanist. Sissepääs etendusele koos kavalehega $3.—. Õpilastel sissepääs vaba.

Kommentaar

(Algus lk. 2)

neis teateis on peaaegu alati tegemist vene nimedega, mis tähendab, et kuritegevus kodumaal on suurelt osalt venelaste harrastus. Võibolla on siiski hinnatuim soov ühelt eesti noorelt, et eesti ajalehe kaudu tuleks rohkem vaadelda kodumaa elu, kuidas eestlased peavad seal elama ja vastu panema võõrastele.

Eesti ajaleht täidab olulist ühendavat osa eesti ühiskonnas informeerides meie sündmusi ja elu teistele eestlastele, olles rahvusgrupi siseuudiste vahendajaks kas need on siis seoses kontsertidega, suure kala püüdmisega, uue ilmunud raamatuga, sporditulemusega, kunstinäitusega, eestlaste edusammudest siinses ühiskonnas, aga ka neist teateist, mis näitavad, et üks või teine kaaseestlane on pidanud oma elutöö katkestama.

Veerandsaja aastaga on ajaleht omale kuju ja ilme saanud. Praeguste olude juures vaevalt suuri muudatusi ja muudatusi saab olla. Tuleb ainult suuta vastupidada seonise eksistentsi säilitamiseks.

HAJA

EELK Vana Andrese Koguduse

TULUÕHTU

15. jaanuaril s.a. kell 6 p.l.

RIKKALIK ÕHTUSÖÖK

Pääsmete hind $25.— isikult, pensionäridele $15.— isikult

EÜT

UUE-AASTA JÄRELPIDU

TARTU COLLEGE
7. jaanuaril algusega kell 8 õ.
Mängib orkester „KAJA"
Liikmetele sissepääs $3.—

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $60.—, poolaastas $30.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „----" ---------- ---------- 197---. Tellimise katteks lisan $ -------- siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ----------

Aadress ----------

---------- ----------

ASUT. 1951 TORONTOS

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

25. juubeliaasta tähistamiseks

PIDULIK ETENDUS

18. veebr. kell 8 õhtul SENECA COLLEGE'i AUDITOORIUMIS

GERT HELBEMÄE näidend Juhan Liiv'i elust

ÜLELIIGNE INIMENE

Lavastus: RIINA REINIK ja RUDOLF LIPP

Lähem informatsioon järgmisel nädalal ilmuvas ajalehes

25 aastat „Vaba Eestlast"

„Vaba Eestlane" on viimaste aastate jooksul avaldanud oma veergudel rohkel arvul paguluses loodud eesti organisatsioonide, institutsioonide ja koguduste juubelikirjutusi nende esimese veerandsajandi tegevusele punkti panemiseks. Nüüd, käesoleva jaanuari algul, on kätte saabunud aeg, kus ka „Vaba Eestlane" on saanud 25 aastat vanaks ning sel puhul on põhjust viivuks peatuda ja heita põgusat pilku tagasi käidud teele, mis pagulaselu erakorralistes oludes ei ole alati kaetud olnud sileda asfaldiga, vaid on sageli osutunud aukliseks kruusateeks, mille sõitmine on nõudnud sõitjatelt tugevaid närve, endaohverdamist ja suurt meelekindlust.

Kui „Vaba Eestlast" tuntakse praegu erapooletu informatsioonilehena, mis ei ole seotud ühegi poliitilise vooluga, majandusliku grupeeringuga ega seltskondliku ega akadeemilise organisatsiooniga, siis lehe asutamisel olid teataval määral määravad Rootsist Kanadasse ümberasunud kirjastus ORTO huvid. Kirjastuse omanik ja juhataja A. Laur leidis, et kirjastuse hea käekäik nõuab oma toodete lähemaks tutvustamiseks oma perioodilist kirjasõna ning ta otsustas 1952. aasta jaanuaris käima panna oma ajalehe, milleks olid head eeldused, kuna ORTO omas Toronto eeslinnas Uus Torontos korraliku trükikoja. Lehe toimetajaks kutsuti ajakirjanik K. Arro ja kaastoimetajaks ajakirjanik K. Eerme, kes oli ühtlasi ajakirja „Kodukolle" toimetaja. Uue ajalehe tüübi ja sisu kujundamisel jõudsid toimetaja ja väljaandja kokkuleppele, et „Vaba Eestlane" peab kujunema kaks korda nädalas ilmuvaks informatsioonileheks, mis aitab täita seda lünka, mille all kannatavad need paljud kaasmaalased, kelledel teeb raskusi ingliskeelse ajakirjanduse lugemine.

„Vaba Eestlase" esimene number ilmus neljapäeval, 3. jaanuaril 1952. Lehe toimetaja oma esimeses juhtkirjas põhjendas teise lehe ilmumise vajadust Kanadas, kinnitades, et eestlaste arv Kanadas kasvab pidevalt ning Kanada on peatselt kujunemas üheks suuremaarvuliseks eestlaste keskuseks vabas maailmas. Peatudes lehe hoiaku juures, nentis toimetaja, „et „Vaba Eestlane hakkab ilmuma parempoolse informatsioonilehena, kuid on jätnud endale kõigi esilekerkivate probleemide ja küsimuste hindamisel vabad käed, sidumata end ühegi ringkonnaga.

Ehkki uue kaks korda nädalas ilmuva ajalehe asutamine Kanadas oli teataval määral riskantne ettevõte, lõi uus ajaleht kiiresti läbi ning selle tiraazh kasvas iga kuuga. „Vaba Eestlane" võitis endale iga aasta kulgedes üha kindlama positsiooni Kanada eestlaste ühiskondlikus elus ning lehe tellijate arvu tõus kinnitas, et Kanada eestlaskond vajas kaks korda nädalas ilmuvat ajalehte.

ORTO väljaandel ilmus „Vaba Eestlane" kuni 1964. aasta lõpuni. ORTO periodi teisel poolel toimus lehe toimetuse koosseisus mõningaid muudatusi, kuna toimetuse koosseisust lahkus K. Eerme ning tema asemele saabus I. Külvet ning lehe omanik A. Laur asus peatoimetaja kohale.

1964. aasta lõpul müüs A. Laur „Vaba Eestlase" aktsiaseltsile mille tuumiku moodustasid endised toimetajad ja teenistujad ning mille koosseisu kuulusid võrdsete osadega K. Arro, H. Jõe, I. Külvet, H. Liivandi, H. Tammik ja A. Truuvert. Toimetuse koosseisu jäid K. Arro, I. Külvet ja H. Jõe, neist esimesed kaks tegevtoimetajate ülesannetes. Uue aktsiaseltsi juhatuse esimeseks esimeheks oli A. Truuvert. Uute omanikkude kätte ülemineku avaldas „Vaba Eestlane" juhtkirja „Meie sihid", milles mainiti: „Ajalehe toimetamisel on nii toimetajad kui ka väljaandjad jõudnud kindlale seisukohale, et „Vaba Eestlases" peab kajastuma täielik koostöövaim, mis ühendab kogu vaba eestlaskonna ühiseks võitlevaks rahvustervikuks. „Vaba Eestlane" seab oma eesmärgiks kogu eestlaskonna huvide kaitsmise ja eestluse huvide eest võitlemise mõlemal pool raudeesriiet. Peatudes noorema ja vanema generatsiooni vahelise koostöö juures, mainiti samas juhtkirjas: „Vaba Eestlane" loodab, et ta suudab nii vanema kui noorema generatsiooni tõekspidamisteks esilekerkinud positiivseid osi sulatada kokku üheks tervikuks ja moodustada neist sünteesi, mis on vajalik meie edaspidise võitluse jatkamiseks."

Ajaleht on katsunud nende ülesseatud eesmärkide järele käia ehkki need püüdlused ei ole alati saja protsendiliselt õnnestunud. Iseseisva rippumatu ajalehena on „Vaba Eestlane" võitnud endale veel suurema pooldajaskonna ja lugejaskonna kui ORTO ajalehena. Lehe tehnilise personali lahendamisel on „Vaba Eestlase" väljaandjatel tulnud lahendada keerulisi probleeme ning tuua Torontosse isegi Soomest trükiladujaid, kuna eestlaste noorema generatsiooni hulgas ei leidu enam väljaõppinud trükitöölisi.

1964. aastast saadik on toimunud muudatusi ka „Vaba Eestlase" personali koosseisus. Nii lahkus 1969. aastal lehe toimetuse koosseisust H. Jõe ning talle järgnes 1972. aastal I. Külvet, siirdudes Ameerika Ühendriikidesse. I. Külveti asemele kutsuti toimetajaks Valli Voitk ning lehe peatoimetajaks nimetati Karl Arro, kes on „Vaba Eestlase" toimetajana töötanud algusest peale kuni seni ajani. 1975. aastal lahkus Valli Voitk ning tema asemele kutsuti toimetuse koosseisu kirjanik-kriitik Hannes Oja.

„Vaba Eestlase" talitust on 25 aasta jooksul juhtinud Helmi Liivandi, kelle suurematеks murepäevadeks on olnud viimastel aastatel toimunud sagedased postitstreigid. Lehe kuulutuste osakonda juhib Leida Marley, kes asus sellele kohale pärast endise osakonnajuhataja R. Poua surma 1967. aastal.

Seoses muudatustega personali hulgas, on toimunud muudatusi ka „Vaba Eestlase" aktsionäride koosseisus. Praegu on lehe aktsionärideks K. Arro, H. Liivandi, H. Oja, A. Truuvert ja V. Voitk. Juubeliaastal kuuluvad kirjastus „Vaba Eestlase" juhatusesse K. Arro (esimees), H. Liivandi (abiesimees), V. Voitk (sekretär) ja H. Oja (laekur).

25 aastat on pikk aega ning selle aja kestel on lahkunud surma läbi terve rida inimesi, kes „Vaba Eestlase" senisel teekonnal aktiivset osa on etendanud. Manalasse on varisenud lehe asutaja A. Laur, omaaegne toimetaja K. Eerme, korrektor Helene Veskimäe ja kuulutuste osakonna juhataja R. Poua. „Vaba Eestlase" juures töötanud trükitöölistest on surma läbi lahkunud E. Peek, E. Bergmann ja J. Purres. Kõik need isikud on andnud „Vaba Eestlasele" oma suurema või vähema panuse ning juubeliaastal on meil neid põhjust hardumuses ja tänutundes mälestada.

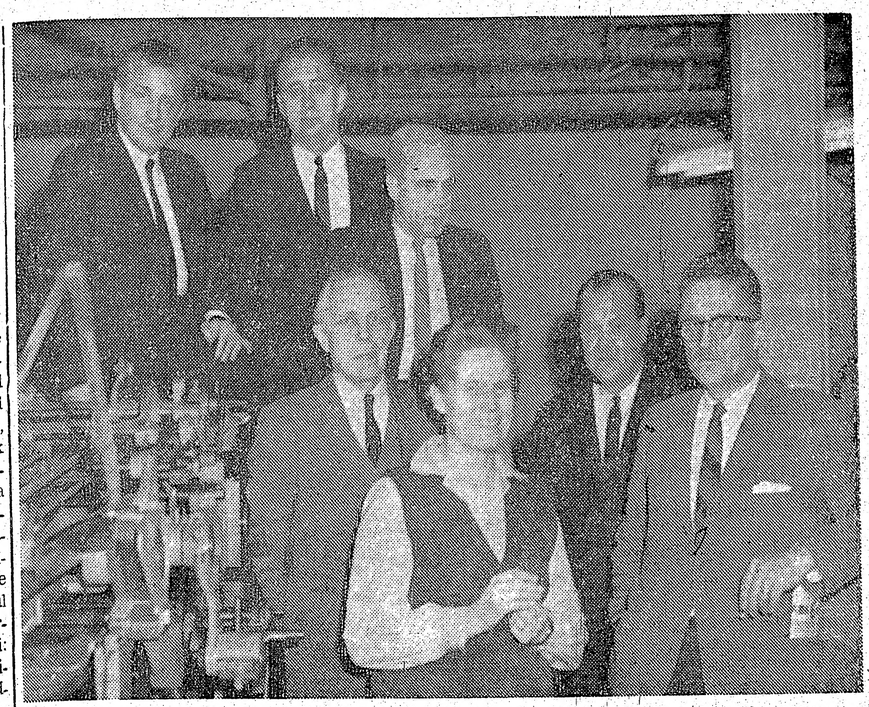

Kirjastus O/Ü Vaba Eestlase asutajad koos tehnilise nõuandja E. Peek'iga, kes ostsid ajalehe 1964. aasta detsembris ORTO omanikult A. Laurilt. Esireas vas.akult: K. Arro, H. Liivandi, E. Peek ja H. Jõe, ülemises reas: I. Külvet, A. Truuvert ja H. Tammik.

„Vaba Eestlase" asutaja Andres Laur.

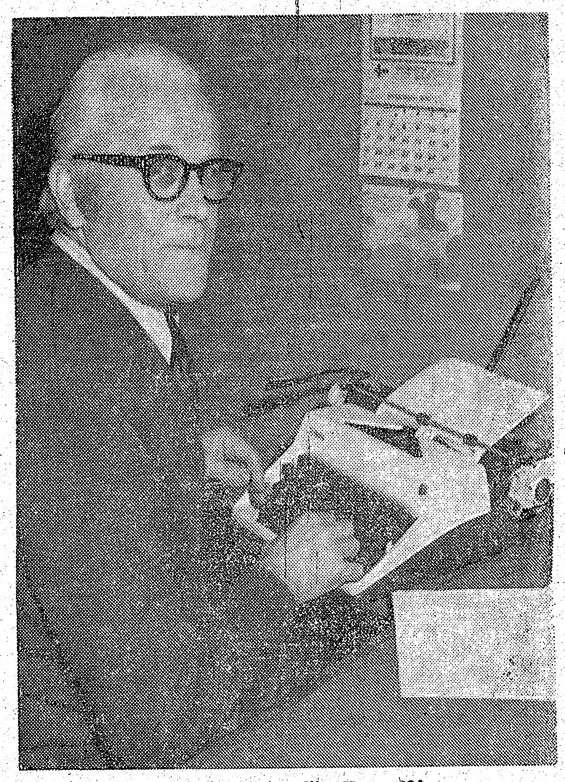

Toimetaja ja juhatuse liige Hannes Oja.

„Vaba Eestlase" peatoimetaja ja juhatuse esimees K. Arro, kes on „Vaba Eestlase" juures töötanud algusest peale — 25 aastat.

Fotomees Taivo Säägi liigub oma aparaatidega alati ringi seal kus on midagi lahti.

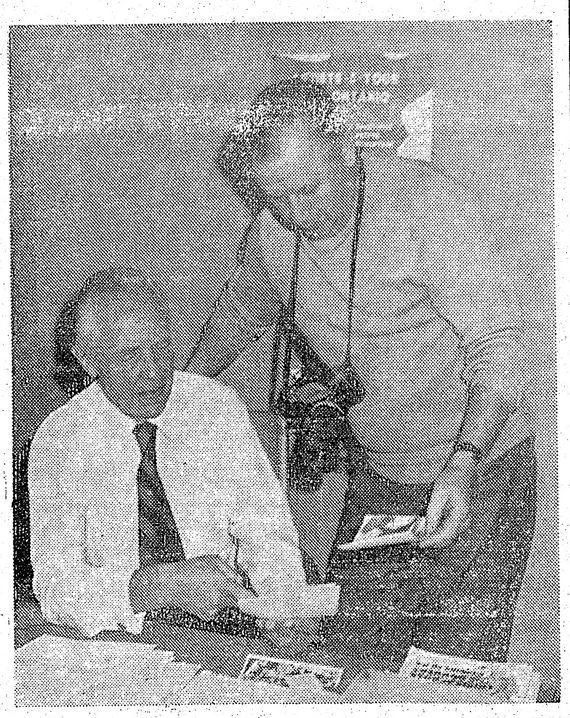

Fotomees Tommy Tomsonil on „õiendamist" peatoimetaja K. Arroga.

Endine toimetaja ja praegune juhatuse liige Valli Voitk intervjueerib Rootsist saabunud külalist.

UUS HELIPLAAT

LINDAU ÕED

Populaarsed rahva- ja meeleolulaulud orkestri saatega
Saadaval Abistamiskomitees, Eesti Majas

Jõulutervitustega

LINDAU ÕED

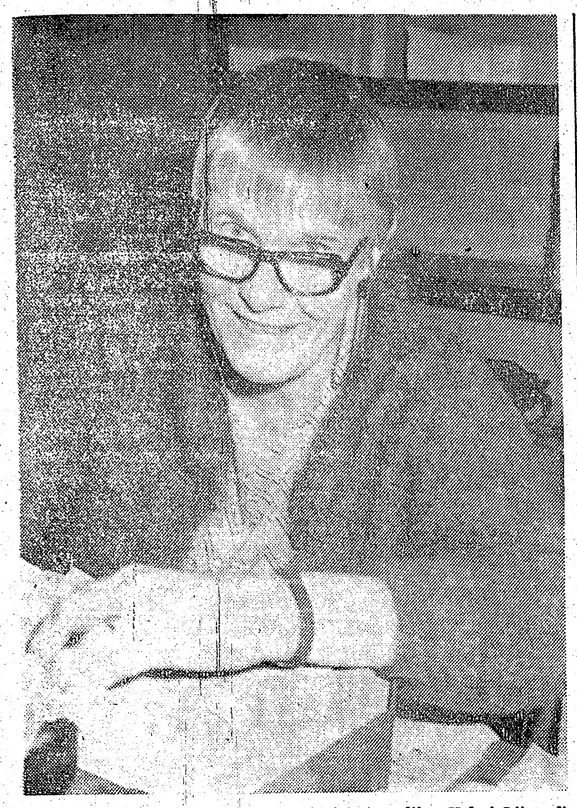

„Vaba Eestlase" talituse juhataja ja juhatuse liige Helmi Liivandi, kes on lehe juures töötanud 25 aastat.

„Vaba Eestlase" trükikojas lehte kujundamas. Vasakult toimetajad H. Oja ja K. Arro ning masinaladujad ja lehe kujundajad Matti Temisevä ja Edgar Hanslep.

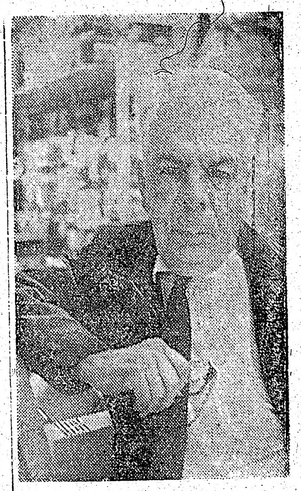

Karl Eerme töötas „Vaba Eestlase esimestel aastatel lehe toimetuse liikmena ja „Kodukolde" toimetajana.

FOTOD: TOMMY TOMSON, T. SAAGI JA „VABA EESTLANE"

Kuulutuste osakonna juhataja Leida Marley.

L. Jürimäe (vasakul) ja H. Niit lehte ekspedeerimas ja postile saatmas.

Jätkuvat edu ja õnne „Vaba Eestlasele" soovib

ILMAR HEINSOO
KINDLUSTUSBÜROO
EESTI MAJAS
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

Tervitame juubeli puhul!

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502

Õnnitleme juubeli puhul!

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Ari avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

Jätkuvat jõudu ja edu edaspidiseks!

H. LATER & Co. Ltd.
„INSURANCE"
1482 Bathurst St. Toronto, Ont. M5P 3H1
Telefon 653-7815

Fenno Sauna Enterprises Ltd.
259 DEWHURST BLVD. N., TORONTO M4J 3K7
TEL. 463-9194 759-3935

Tervitusi „Vaba Eestlasele
FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

JANE PHOTO SUPPLIES
317 JANE STREET (Annette lähedal), TORONTO, ONTARIO
TELEFON ARIS 762-2213
LEO ROSSBAUM, omanik

Parimaid õnnitlusi ja jätkuvat edu „Vaba Eestlasele"

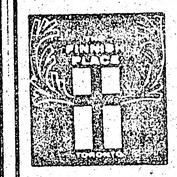

THE FINNISH PLACE
5463 Yonge Street, Willowdale, Ont.
Telefon 222-7575
PROUA JA HÄRRA L. FORSS

Parimaid õnnitlusi „Vaba Eestlasele" juubeli puhul!

UNO MANKIN, Realtor
2670 A Yonge St. Toronto M4P 2J5 (sissekäik Lytton Blvd.)
Telefon 487-4477, kodus 447-2017

Õnnitleme juubeli puhul!

SOOME KINKEÄRI

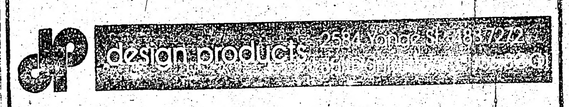

Räägitakse eesti keelt

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST EMA, VANAEMA, VANA-VANAEMA JA ÄMMA

ALIDE TEESALU

sündinud 7. augustil 1896 Narvas
surnud 29. detsembril 1976 Torontos

mälestavad sügavas leinas

ELLEN
MARE abikaasaga
KAIA perekonnaga
TOOMAS abikaasaga
ALBU

ARMAST

ALIDE TEESALU

mälestavad leinas

JOHANNA PÄTS
SILVIA JÜRVETSON
ASTA KAIGAS
LINDA KRUUS
INNA ja ARVI KALDVEER
MARJU ja ARVED PEDJASE
DAGMAR ja BORIS KAASIK
LÜDIA ja RALF VIKSTEN

ARMAST ÖDE

ALIDE TEESALU

leinab kurbuses

IDA TALVARI abikaasaga

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUNUD

praost HELMUT PIIR'i

surnud 14. detsembril 1976 Vancouveris

mälestavad sügavas leinas

HEIMAR SCHMUUL perekonnaga
AUGUST PALLAS abikaasaga
ROBERT HARRIS abikaasaga
WAYNE JOHNSON abikaasaga
IVAN KOPPEL abikaasaga
MICHAEL MÄND abikaasaga
KARL KURTZ abikaasaga
EVALT PIIBERAND abikaasaga

ARMAST SUGULAST

ARNOLD KÄRNER'it

mälestavad vaikses leinas

ALVIINE TIGANE
perekond ENDEL TIGANE
MADIS PEEKER abikaasaga

SURMA LÄBI LAHKUNUD

ARNOLD KÄRNER'it

leinab kurbuses

ERNST SAAK abikaasaga

Konsul Ferdinand Saukas suri

Brasiilias, Sao Paulos suri kolmapäeval, 29. detsembril Eesti Vabariigi konsul Brasiilias Ferdinand Saukas, kes oli sündinud 29. jaanuaril 1908. aastal. Ferdinand Saukas nimetati oma kohale Brasiiliasse Eesti Vabariigi lõpuaastatel ning viimastel aastatel kaitses ta Brasiilias ka lätlaste ja leedulaste huvisid. F. Saukas astus Eesti Vabariigi välisministeeriumi teenistusesse 1936. aastal ning saadeti peatselt Eesti Vabariigi saatkonda Moskvasse, kus ta töötas saatkonna sekretärina. 1939. aastal saabus ta kodumaale tagasi ning määrati sama aasta lõpul Eesti Vabariigi konsuliks Brasiiliasse, kus ta töötas seni ajani.

F. Saukast jäid lähematest omaksetest leinama poeg Olev perekonnaga.

ARMAST ABIKAASAT JA VENDA

ARNOLD KÄRNER'it

sündinud 31. detsembril 1909 Tartumaal
surnud 1. jaanuaril 1977 Torontos

leinavad sügavas kurbuses

Kõikidelt lehekülgedelt saadavad tähed lahkunu taevaste tähtede taha

abikaasa ÕIE
ÕDE abikaasaga Rootsis
VEND abikaasaga kodumaal

ARMAST SUGULAST

FERDINAND SAUKAS'i

surnud 29. detsembril 1976 Sao Paulo's

leinavad

HELENE SAUKAS Inglismaal
AINO GRANT perega USA-s
MARET SIPSAKA abikaasaga Kanadas

ARMAST SUGULAST

FERDINAND SAUKAS'i

surnud 29. detsembril 1976 Sao Paulo's

mälestab

SAIMA PULK perega

FERDINAND SAUKAS'i

sündinud 29. jaanuaril 1908
surnud 29. detsembril 1976 Sao Paulo's

leinavad

TIIU, REIN, HELLE, VELLO, SVEN

OMA ARMAST VILISTLAST

iur. FERDINAND SAUKAS'i

sündinud 29. jaanuaril 1908
surnud 29. detsembril 1976 Sao Paulos, Brasiilias

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA

MEILE TEADMATULT LAHKUNUD SÕPRA

EDGAR KANGUR'it

mälestavad

Olgu kerge Sulle võõra maa muld!

VOLDEMAR KRIISA
HEINO SAAR

ARMAST

HELGA VEIDENBAUM'i

leinab

NIKOLAI KUTTIS abikaasaga

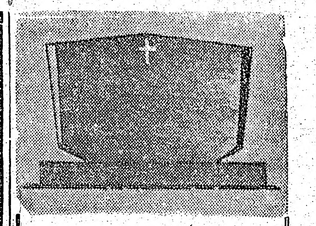

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

Suri 102-aastane eestlanna

Vancouveri saarel Duncanis suri 18. dets. 102-aastane eestlanna Mii-li Sprink-Pikner. Ta oli sündinud 13. nov. 1874. a. Saulepi vallas, Varbla kihelkonnas Läänemaal. Teda jäid leinama kaks poega ja tiitar koos lastega.

PUHKA RAHUS VÕÕRA MAA MULLAS!
KALLIST ÕDE, TÄDI JA VANATÄDI

LAURA KAMPUS't

sündinud 19. märtsil 1901 Hiiumaal
surnud 2. jaanuaril 1977 Torontos

mälestavad sügavas leinas

MARIE
KENNO
ARVO
EVI
NORMA
HEINO
ALAN
SUSAN
LORI
LANA
PAUL

KALLIST

LAURA KAMPUS't

mälestavad leinas

ALMA VEIKE
VIRVE ja MATI MATHIAS

VARAKULT LAHKUNUD ARMAST

LAINE TUVI

sündinud 12. veebruaril 1927 Valgas
surnud 26. detsembril 1976 Torontos

leinab

abikaasa HARRY ja
LYVIA AURISTE

ARMAST SÕPRA JA LAULUÕDE

LAURA KAMPUS't

mälestavad

LYA ja ELMAR
LEIDA ja OTTO
SAADE ja OSKAR
JUULI ja PAUL
NELLY ja VELLO
VIIVE
ANETTE
LYDIA
ARNOLD

VARALAHKUNUD ARMAST TÜTART, ÕDE, SUGULAST JA SÕPRA

ADELAIDE TUVI

sündinud Ratnik

mälestavad valusas leinas

EMA ja VEND perekonnaga ning
OMAKSED Eestis
KARL RANDMA
JAAN ja MARGA RATNIK
AINO ja BILL BENNETT
ATSI ja RAAVO KUURA

KALLIST SÕPRA

LAINE TUVI

mälestavad kurbuses

ERNA SÕSTER
ARNOLD ja LEIDA PILLE
AGU ja EVI PERTENS
VILLIAM TAMMER perekonnaga
AKSEL LEPP perekonnaga
ANTS MALBERG perekonnaga

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

LAURA KAMPUS't

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

LAURA KAMPUS

Leinavad

ARKADI ja VALVE ROSIN

ARMAST

LAURA KAMPUS't

mälestavad leinas

IDA ARENEEM
EMILIE KRUUV
ALFRED LEIVAT abikaasaga
SALME NÕMMIK
TUULE JÜRISALU

ARMAST SÕPRA

LAURA KAMPUS't

mälestavad

F. PRUUL abikaasaga
LINDA RÄKK abikaasaga

Avaldame kaastunnet GEORGE UMB'ile tema ema

ALIDE

surma puhul Kodu-Eestis

ASTRID ja EDUARD LIIVOJA perekonnaga
LILLA TOMBAK perekonnaga
VILBERT TÜLL perekonnaga
MEINHARD ÜKSIK perekonnaga
JOHANNES ja LISETTE VÄHI

ARMAST SÕPRA JA SUGULAST

LAURA KAMPUS't

mälestavad sügavas leinas

dr. G. N. NORHEIM, TAMARA, lapsed
THERESE ja VALENTIN TIISRE

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

ALIDE TEESALU

mälestab

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 9. jaan. kell 10.15 pühapäevakool. Kell 11 JUMALATEENISTUS, nõukoguvennad tervitavad, segakoor. Kell 6 õ. KUULUTUSKOSOLEK, kõneleb külalisena Austraaliast H. Leesment, noorteorkester.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390
USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 9. jaan. „PÄÄSTELAEV".
Laup., 8. jaan. kell 7 õ. KUULUTUSKOOSOLEK. Kõneleb jutlustaja Harry Leesment Austraaliast.
Pühap., 9. jaan. kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS, laulukoor, jutl. H. Leesment.
Teisip., 11. jaan. kell 7 õ. PALVENÄDALA ALLIANSKOOSOLEK, jutl. H. Leesment.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 532-2623, kirik: 923-5172

Pühap., 9. jaan. kell 4 p. l. LEERIJUMALATEENISTUS, jutl. piiskop Karl Raudsepp.
Laup., 15. jaan. kell 6 p. l. KOGUDUSE TULUÕHTU. Rikkalik õhtusöök. Eeskavas: Andres Raudsepp teadustajana, Tamara Norheim tütarde Leena ja Tiinaga, Roy Madalvee, Ärni Käärid, Linda Niit, lauluansambel koosseisus — Kristina Meipoom, Merike Toomes, Andres Tamm.
Pühap., 16. jaan. kell 11 e. l. JUMALATEENISTUS.
ÕPETAJA KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. jaanuaril kell 11 hommikul.
PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus. Leerieelsed.
LEERINOORTE VANEMATEPÄEVA jumalateenistus pühapäeval, 16. jaanuaril kell 11 hommikul. Esinevad leerinoored. Avatud leeritund; kl. 1.30 leerinoorte ja nende vanemate koosviibimine.
ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 9. jaan. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Jutlustab Harry Leesment Austraaliast.

ÕNNITLEME „VABA EESTLAST" JUUBELIAASTAL!

OSL

ORAV STAIRS

HK
INSURANCE AGENCY LTD.
23 WESTMORE DR., STE. 404, REXDALE, ONTARIO M9V 3Y7
KÕIK KINDLUSTUSLIIGID
Telefon 745-4622

BALTIC GARAGE
542 KING ST. E. TORONTO, ONT.
TELEFON 368-8153
PAUL KURRE

S&G TIRE SERVICE
459 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.
Telefon 534-6602
Malmström & Son

HEITI ROMAN
CORBY-WISER'S DISTILLERY LTD.
kontoris 226-6936
kodus 223-0787
47 Sheppard Ave. E. Ste. 521, Willowdale, Ont. M2N 5X5

TV- ja raadioparandus
A. VÄHI
Kogu Suur-Toronto piirkonnas
Telefon
444-0964

SOOME ÄRI, TÖÖSTUS JA SUURMÜÜGIÄRI
VIKING FOODS & IMPORTS
133 LAIRD DRIVE, TORONTO TELEFON 425-0450

MURRAY E. NEWBIGGING
Matusebüroo
M. Wayne Hamilton
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-3811 ● 489-3802

HETHERINGTON, FALLIS, PARK
ADO PARK, LL.B.

ENN ALFRED

MARTIN BOOKBINDING
LIMITED
24 ADVANCE ROAD, ISLINGTON
Telefon 231-9853

EESTI ALUMIINIUMI KOMPANII
H. Osso
Tööstuse telefon 832-2238 ja kodus 884-4558

NIGUL VIRRO
YONGE MEMORIALS LTD.
2919 Yonge St., Toronto 7, Ont.
Tel. 487-2147

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD.
467 SHERBOURNE STREET
TELEFON 924-1498

V. KANGAS SAUNA HEATER
Box 396, Willowdale, Ontario M2N 5T1 Telefon 222-7142

EESTI ETTEVÕTE
H. K. ELECTRICAL CONTRACTORS Ltd.
396 Hillmount Ave. Toronto, Ont. Telefon: 783-1271
HERBERT KONS

EESTLASTE KINKEÄRI
THE SCANDINAVIAN SHOPPE
41 Charles St. W, Toronto.
Tel. 964-3416
1 tänav lõunapool Bloori, Bay ja Yonge vahel

LÄTI ÄRI
BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave. (Broadview j.) Tel. 465-9905

BENJAMIN FILM
LABORATORIES LTD.
247 Richmond Street East, Toronto, Ont. M5A 1PA
Telefon (416) 863-1166

Meie ja eesti ajalehed

Meil on kodus mitmeid eesti ajalehti. Reedeti tuleb isa töölt koju ja loeb neid otsast lõpuni; ema loeb kultuurielust suure huviga. Mäletasin kuidas vaatasin lehte paar korda. Küllap olin liiga noor, sest ei saanud lehest midagi aru. Eesti ajaleht ei huvitanud mind sugugi.

Äkki ühel päeval nägin ajalehte kummutil. Mõtlesin, et kindlasti pole ajalehes midagi huvitavat. Vaatasin esilehekülje pilte ja lugesin mõne sõna. Siis huvi pani mind edasi lugema. Taipasin lugedes eesti elust ning olukorrast paguluses, et artiklid olid huvitavad. Leidsin, et tähtis on ajalehte lugeda, nii et hakkasin kord nädalas lehte lugema.

Paljud noored arvavad, et ainult vanemad inimesed loevad eesti ajalehti. Nende huvi eesti lehe vastu on väike. Arvavad, et see polegi vajalik. Minu arvates eesti leht on vajalik nii noortele kui ka vanematele. Eesti lehe lugemisega saame harjutada eesti keelt. Kui iga nädal lugeda ühte artiklit eesti lehes, siis paraneks noorel eesti keel sada protsenti. Ta harjutaks eesti keele lugemist, õpiks eesti elust paguluses samal ajal.

Eesti leht hoiab eestlasi kokku. Ilma selleta eestlastel näiteks Kanadas poleks üldse ühendust. Eestlane Montrealis teaks küll, et Jaani kirikus on jõulupuu, aga kas ta teaks, et jõulupuu toimub ka Eesti Majas Torontos? Ma ei usu, et tema seda teaks! Kui ta aga loeks eesti lehte, oleks tal hea meel teades, et eesti lapsed Torontos käivad koos eesti üritustel.

Eesti lehest saame ka tihti uudiseid kodumaa Eestist. Kui seal on midagi tähtsat juhtunud, ilmub ajalehes artikkel. Saame teada tegevusest Eestis.

Leian, et eesti leht on praegu ainuke viis, kuidas hoida eestlasi igalpool koos. Kui eestlased lähevad kõik laiali, kaob eesti kultuur ja keel, eesti leht aga toob eestlasi jälle kokku. Eesti lehest õpime kuidas eestlust edasi viiakse ja kuidas eestlased paguluses hoiavad kodumaa kultuuri ja keelt. Mõtlen, et kui loen lehte, saan ka aidata Eestit. Kui aitan hoida eesti keelt ja kultuuri saan kellelegi edasipidi anda ehk vaba Eestimaa.

TIIU VAIKLA
IIIA klass

NOORTE LEHEKÜLG

Toronto Eesti Täienduskeskkooli noorte looming

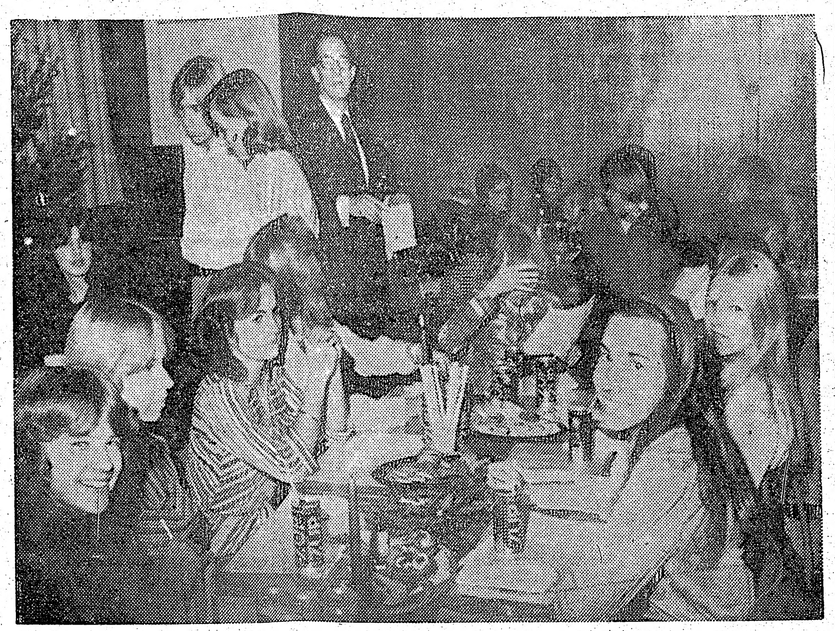

17. dets. toimus Eesti Maja keskmises saalis T. E. Keskkooli jõulupuu, kus õpilased esitasid omaloomingut ja muusikalisi ettekandeid, vestlesid jõulukombeist Eestis ja mujal. Pildil noored jõuluküünaldega dekoreeritud laudades. Tagaplaanil koolijuhataja E. Marten.

Foto: J. Kreilis

Valge kate

Talve tuul on toonud lume:
erevalge kõik maailm.
Päeval sätendab ta päikesen,
õhtul kustub hämaras.

Öö on pikk ja pakane,
langeb vaikselt talvelund.
Tuul viib helbed tantsima:
lumiliblikate lend.

AILI KIVI
3A klass

Talv

Kuum tuuline vihm
puhub läbi palmipuude.
Maa aurab, jõed paisuvad.
Vee tilgad säravad
imerohelistel lehtedel.
Taevas hall,
välk lõikab taevast nagu
hõbenuga:
nii on talv troopikas.

ELLEN HEINE
IIIB klass

Helvete tants

Helbeke, tilluke, väike ja õrn,
kutsu su sõbrad ka veerlema!
Langes üks, langes kaks,
tulid kõik küllmas keerlema.

Moodustasid kauni pitsilise
mustri,
pilulises taevas, nii tume ja hall,
Tuultest kukkusid valgesse vaipa,
viimakski tulnud on lumine talv.

INGRID PIIL
3B klass

Mina ja eesti ajalehed

Mina ja eesti ajaleht olime juba vanad head sõbrad kaua aega tagasi. Kui olin veel väike saime teineteisega tuttavaks ja teadsime, et see sõprus kestab terve eluaja...

Kui ma olin väike ja nägin esimest korda eesti ajalehte, mida ema ja isa alati lugesid, oli ta alguses mulle võõras, Pildid huvitasid mind kõige rohkem (nagu lastel ikka). Aga kui ma hakkasin käima eesti koolis, hakkasin ka rohkem lugu pidama eesti keelest ja eesti ajalehest. Ta õpetas mulle, mis juhtub meie eestlastega kodumaal, Kanadas ja üle maailma. Ta õpetas mulle eesti kultuurist, tegevustest ja igast juhtumist terves maailmas. Ma mäletan ja see leht on mul ikka alles kui esimene mees sõitis kuu peale. Noortel ja vanadel on ka see võimalus, et vahest ka enda kirjatööd ajalehes avaldatuna näha.

Eesti ajaleht on väga huvitav ja tähtis igale eesti inimesele. Eestlased, kellel inglise keel on võõras, võivad leida samad uudised eesti keeles. Mina nüüd loen alati eesti lehte, mitte ainult pildivaatajana. Olen ka leidnud, et peale neid aastaid kui olen lugenud eesti lehte, räägin palju paremat eesti keelt Samuti kirjutamine ja ka lugemine on paranenud. Leht teatab mulle kui on mõni pidu tulemas või loeng või teater. Ta teatab mulle peaaegu kõigest tegevusest, mis toimuvad aasta jooksul. Eesti leht ühendab kõiki eestlasi ja aitab üksteisega ühendust pidada.

Kui tuleb teisipäev või neljapäev või siis kolmapäev (meil käivad 2 lehte), siis ootan ma suure põnevusega eesti lehte, et mis uudist vanal sõbral on minule jutustada.

LINDA KUKK

Toronto Eesti Keskkooli
OMALOOMINGU ÕHTU
reedel, 18. veebr. Eesti Maja keskmises saalis.

Müügil
„Vaba Eestlase" talituses
ANDRES RAUDSEPP'a
uus heliplaat
LÕUNAMAA LINN
Hind $7.50

Nina ja saba

Esimene asi, mida mina nägin sellest loomast, oli peenike, pikk, roosakas saba ja pikk roosakas nina. See roosakas nina ja saba kuuluvad meie lemmikloomale. Ta on rott.

Meie roti nimi on Lumepall. Nagu nimi kirjeldab, on ta täitsa valge, ainult ta nina, saba, kõrvad ja väikesed jalad on heleroosad. Tema silmad on punased ja sellepärast minu vanaema kutsub teda politrukiks! Kui ta magab kiitrus, paistab ta täitsa nagu ümmargune lumepall.

Tema saabus meie perekonda minu venna viimasel sünnipäeval. Mina olin loomapoes ringi vaatamas, kui nägin ühel aknal väikseid rotipoegi. Nad magasid teineteise peal ja meie Lumepall, kõige väiksem, oli sattunud teiste alla. Tal paistis, nagu ma enne nimetasin, ainult nina ja saba teiste alt välja. Kui ta ärkas, kõndis ta selle akna juurde, kus mina seisin ja hakkas mind uudishimulikult uurima. Ta paistis nii mahajäetud ja õnnetu, et ma pidin ta kohe koju tooma.

See oli üheksa kuud tagasi. Nüüd on ta täiskasvanud hellitatud loomaks. Noorelt tal meeldis jooksta, aga nüüd saab ta oma keret ainult kiire kõndimisega liigutada. Ainuke asi, mis temal on säilinud sellest ajast, kui ma ta koju tõin, on tema uudishimulik iseloom. Kui teda puurist välja lastakse peab ta nüüdki kogu toa läbi käima ja nuusutama igat nurka enne kui ta rahul on. Kõik uued esemed või olendid peavad tema nina eest läbi käima.

Mitu korda on see iseloom temale häda toonud. Kord sai ta endale pähe selle mõtte, et ta peab ennast tutvustama minu linnule. Linnul ei olnud aga sama mõte ja vaene rott pidi mitu päeva haige nina eest hoolitsema.

Lumepallile meeldib ka mänge mängida. Üks tema lemmikmängudest on „peitus". See mäng algab sellega, et ta lipsab puurist välja, kui uks on korraks lahti. Ta jookseb ruttu voodi alla pimedasse nurka, kus keegi teda ei näe ja kätte ei saa. Tema meelest see mäng toob kõige rohkem rõõmu, kui kõikidel on kiire. Kappides on ka väga tore peita. Ta arvab vist, et villajakk on tore pesa, kui mõni auk on sees. Teine huvitav ajaviide on treppidel kõndida. See on meeldiv, sest kui sa küllalt kiiresti treppidest üles või alla hüppad, siis on hea võimalus kusagile tuppa lipsata.

Lumepall on ka väga valiv söödja. Ta on avastanud, et kui talle midagi toidunõus ei meeldi siis õiges kohas ajab kogu nõu ümber. Siis mängib ta saksa ja maast toitu ei söö. Tema lemmiktoidud on itaalia söök, nagu „pizza" või „spagetti" ja hiina toit. Tema lemmikjook on õlu, mida ta lakub kellegi peo pealt.

Kuigi ta on omapärane lemmikloom, on ta meie peres täitsa kodus. Muidugi ta teeb pahandusi, ma viga, et ta on ju ikkagi ainult rott!

HELEN SADUL
IIb klass

Olümpiaadi lõpupidustus

Sel suvel oli XXI olümpiaad. Ei saa öelda, et see oleks olnud Kanada ja kanadalaste olümpiaad. See oli Montreali ja quebeclaste olümpiaad. Ma ei kavatse rääkida olümpiaadist, selle tähtsusest või ajaloost, vaid ainult veidi oma muljetest.

Ma tean, et keegi pole huvitatud olümpiaadist, ega sellest kõnest — aga ma pean rääkima, siis püüan teha seda nii lühidalt kui lubatud.

Olin Montrealis kolm nädalat. Avatseremoonias olin üks saja neljakümne neljast võimlejast. Me olime ainukesed mitte Quebecist. Kõik korraldajad ja esinejad olid prantslased. Samuti ka meie saatjad ja inimesed, kes pidid sidet pidama meie ja tehnilise juhtkonna vahel! Pani kohe imestama, kust olid kõik need inimesed kokku kutsutud, kes ingliskeelt nii vähe oskasid!

Samuti ka võistluste ajal teatati kõik tulemused enne prantsuse keeles siis inglise keeles. Viimast aga kahjuks enam ei kuulnud, sest osa rahvast juba plaksutasid. Rahvas pahandas selle üle palju. Maade nimed prantsuse keeles on tundmatud. Lõpupidustus pidi ühendama kõik osavõtjad vaatamata rahvusele ja rassile — ja võibolla ta tegi seda.

See oli tore aeg. Päeval käisin mänge vaatamas ja ööseti proovidel.

Igal õhtul kella kaheksa paiku kogunesime olümpia pea-staadioni juures. Pidime ootama, kuni võistlused olid lõppenud ja rahvas ära läinud, siis koristajad ja meie hakkasime tööle. Oli omapärane tunne — suur avar staadion poolpime, ühes ääres igavene olümpiatuli — poolunistena hommikul kella viie paika saadeti meid taksodega koju.

Peaaegu oli käes see viimane lõpupidustuste päev. Tegevust oli palju, valvet suurendati, igaüks sagis ringi. Kardeti igasuguseid rahutusi indiaanlaste ja separatistide poolt. Kõik läks ilusti ja rahulikult. Kuni — indiaanlased oma ilusates kostüümides, mis ka lähedalt paistsid peaaegu ehtsad ja väga ilusad, avasid lõpumarsi viie pealiku saatel. Paistis, et need viis suguharu juhti olid ainsad ehtsad indiaanlased, teised olid jällegi quebeclased.

Siis indiaanlased, kõik viis suguharu, püstitasid oma telgid. Telkide ümber kogunesid sportlased, kes võtsid osa lõpuparaadist ja meie tüdrukud moodustasime viis rõngast olümpiarõngaste värvides: sinine, kollane, punane, roheline ja must.

Järsku algas rahva seas kihin ja kahin. Meie rõngasse hüppas üks mees, kes võttis kõik oma riided seljast. Ja hakkas jooksma rõngastes ringi. Politsei ja korravalvurid olid küll välkkiirelt kohal, aga neil oli tegemist, et teda kätte saada, sest nad ei saanud tüdrukute ringidest nii kiiresti läbi kui see üksik mees. Aga paari minuti jooksul oli ta ära viidud.

See kõik juhtus nii ruttu, et ei taibanudki enne kui mees oli ümber püütud; siis ma sain võtta pilti.

Kõik läks edasi rahulikult: kõned, tule kustutamine ja satelliidi abil näidati pilte Moskvast, kus on järgmine olümpiaad. Seda ma küll ei usu, et need pildid olid otse-ülekanne Moskvast, kuna olime näinud neid juba igal proovil. Algas lõpupidustuse viimane osa — ussitants, mis pidi ühendama kõik rahvad — vaatamata värvile ja rassile. Rõngad hakkasid liikuma. Sportlased ja indiaanlased ühinesid meiega ja viis ussi hakkasid tantsima. Sportlased, kes ei saanud paraadist osa võtta, et hoida aega kokku (paraadimarss oleks muidu liiga pikk olnud) hüppasid ka pinkidelt alla staadionile. Ametlik osa kestis umbes üks tund — kuni kella 12-ni — tantsisime ussitantsu, imetlesime kuldmedaleid, vahetasime märke, lippe — rääkisime käte abil. Kõik olid nii rõõmsad ja sõbralikud. Suured 7-jala pikkused korvpallimängijad sõidutasid väiksekasvulisi tüdrukuid seljas. Kaua see kestis, seda ma ei tea, sest kui meie takso meile järele tuli, jäi veel palju inimesi sinna. Linn oli samuti rahvast täis. Võttis paar tundi, et saada lääne Montreali, kus mina peatusin.

Paljud, kes vaatasid lõpupidustusi televisioonist, leidsid, et see kõik oli üks suur segadus. Mina aga leidsin, et see oli tõesti tore ja teistmoodi, kui kõik teised paraadide lõpud. Ja ma arvan, et ussitants täitis ka oma otstarbe — ühendas kõik maailma rahvad.

Vähemalt selleks õhtuks!

TIINA PAJUS
IIIA klass

Valge surm

Tuul puhub,
lumi tuiskab.
Läbi lumehange vaevalt astub
mees
viimse jõuga.
Hommikul lumes,
sädelevas päikeses
lamavad lõhutud kondid
ja hundi jäljed.

MARK SAAR
IIIB klass

Mooses astus mu peale

Minu elu algas, kui üks tilgakene sulakivi tarretus ühes suures graniitkivis. Ma olin teiste omasugustega kivi sees mõtusada miljonit aastat, kuni ühes vihmatormis ma teiste juurest ära murdusin. Vesi viis mind ühte ojasse, mis läks jõkke, mis voolas merre. Mere vaiksemas vees ma vajusin põhja. Miljonite aastate jooksul ikka rohkem ja rohkem liiva kogunes minu peale, kuni ma olin paarsada jalga liiva all. Siin ma olin nüüd tugevasti surutud kokku teiste kividega ja olin nüüd osa ühest uuesti kivist, mida kutsutakse paeks. Paari miljoni aasta pärast langes merepind ja ma sain maapinnale. Ma veetsin päikese käes tuhat aastat kuni ühel päeval võttis mind üks kahejalgne olevus kätte ja viskas mind teisele samasugusele pähe.

Nõnda algas minu tähtsus ajaloos — minuga alustati esimene sõda inimeste vahel.

Mina murdusin sõjas kivi küljest lahti ning tuul puhus mu üle kõrvete ja maade kuni ma peatusin tükk aega ühe mäe nõlvakul. Seal, kümmet käsku mäest alla tuues astus Mooses mu peale. Paarsada aastat hiljem läksin ma reisile. Ühe Rooma sõduri varba küüne all sõitsin üle Vahemere Rooma. Sealt rändasin Rooma sõdurit abiga mööda Itaaliat kuni lõpuks Genoasse vedelema jäin. Igav hakkas, ning kui ma Columbuse nimelise madruse särki hakkasin, jäin pikemaks ajaks temaga. Särgist kukkusin ühe laeva pardale, mis peale pikka reisi San Salvadori lähedal põhja läks.

Lained uhtusid mu ühele liivarannale, kus ma pleekisin mitusada aastat päikese käes teiste omasuguste liivateradega. See oli Florida ja seal tallasid mind hiljem paljad jalad.

Ükskord aga tõstis mind suur tuul õhku ja kandis mind ühe raudtorni otsa suure metallist astme peale. Kolm meest kohmakates riietes kõndisid minust üle. Kolmanda mehe saapa talla alla jäin ma kõvasti kinni. See mees läks ühte suurde raketti ja me reisisime kaua. See mees, kelle jala all ma olin astus raketist välja. Siis nägin ma, et olin kuu pea. Kui see imelikult riietatud mees ringi kõndis sain ma tuttavaks kuu peal liivateradega.

Jälle reisisin raketi sees, kuni me vette kukkusime. Kui uks lahti tehti, lendasin ma tuulehooga kõrgele õhku, kus ma jõlkusin paar aastat tuulte peal. Üks lennuk tõmbas mind oma mootori sisse. Kui see lennuk lendas üle Toronto linna kukkusin ma mootorist välja ja liuglesin aeglaselt tänavale. Üks poiss, Toivo Makk, leidis mu ja temale rääkisin ma oma eluloo ja tema pani selle kirja.

TOIVO MAKK
IIB klass

HELIPLAATE MÜÜGIL
Vaba Eestlase talituses:
REET — eesti rahvalaule
Reet Hendrikson
PEEGELDUSI — Rene Uferi viisid
Leida Järvi, Andres Raudsepp j.t.
KAJAKAS — Kodused kajad eesti kohvikust Kanadas
TULE RÄNDAME MÄNDIDE
VARJU... — Eesti gaidide ja skautide laule suurlaagritest
LASTE MAAILM — Helmi Betlem
EESTI RAHVA- JA JÕULULAULE
Ellen Parve
LAUL SINULE — Jüri Lipp
RÕÕMSAID JÕULUPÜHI — Jüri Lipp
Plaadi hind koos saatekuluga $ 6.—

Nalja

Eesti täienduskooli õpetaja annab klassis õpilastele ülesandeks kirjutada kirjatöö pealkirjaga „Minu pikem reis". Juku närib tükk aega sulepead ja mõtleb ning murrab pead. Lõppeks paneb paberile vaid ühe lause: „Minul on ühepikkused reied."

o

6-aastane Juku saadab samavanuse Linda koolist koju. Juku on hea kasvatusega ja palub, et ta võiks koduteel kanda Linda raamatukotti.

Linda punastab ja ütleb mahalöödud silmadega:

„Minugipärast. Aga pea meeles, et sa mängid tulega."

Väravate taga

Rauast väravate taga on
määratud lõpp:
aja seeme on külvatud.
Need, kes tunnevad ja kes on
tuntud,
oleme nende vette uppunud.
Teadus on üks hukutav võbe:
kui keegi reegleid ei säe,
ma näen, et inimkonna saatus
on narride kätte antud.

MARK KASS
IIIB klass

SPORT

Laskevõistlus soomlastega

Seedrioru Laskurklubi võistles Pori Satakunnan Ampujat'ega

Eesti kuulsusrikas laskesport on elanud vabas maailmas edasi, mida kinnitavad paljud laskevõistlused, head tagajärjed ja noorte laskurite ühineming meie laskurklubidega. Laskmine on tõenäoliselt ka ainuke spordiala, kus eestlane on väljaspool kodumaad elades ületanud maailmarekordi.

Kanadas on eestlased äratanud oma lasketagajärgedega sellist tähelepanu, et nad on valitud mitmel puhul rahvusmeeskondadesse ning esinenud olümpiamängudel, maailma meistrivõistlustel, Pan-Ameerika mängudel, rääkimata Kanada meistrivõistlustest ning provintside meistrivõistlustest, kus eestlaste nimele on langenud meistritiitleid.

Käesoleva aasta lõpul on selgunud viimase laskespordiuudisena, et Seedrioru Laskurklubi on pidanud korrespondentsvõistluse meie hõimuvelledega Soomes — Poris asuva laskurklubi Satakunnan Ampuja'ega.

Selle võistluse juured ulatuvad tagasi 1962. aastani, mil Kanada meeskonna koosseisus võistlev eesti laskur E. Tiilen kohtas Kairos maailma meistrivõistlustel soomlasi ja sõlmis nendega sõprussidemeid. Sõbralike sidemete tulemusena korraldati 1965. aastal juba üks korreskondentsvõistlus ning nüüd 1976. aastal toimus teine samalaadne jõukatsumine eestlaste ja soomlaste vahel.

Nüüd on kokku lepitud korrespondentsvõistluse korraldamiseks igal aastal ja Seedrioru Laskurklubi vanemad laskurid loodavad, et klubiga liitub suuremal arvul noori laskureid, kes aitavad tulevikus Seedrioru Laskurklubi meeskonda nooremate laskuritega täiendada.

Võistluse tulemused olid järgmised:

V. KAL. VABAPÜSS 3 × 40 LASKU:

Soome meeskond: 1. I. Laakso — 1104, 2. V. Nuro — 1104, 3. J. Nordquist — 1080, 4. S. Bragge — 1070, 5. E. Iso-Pahkla —1068 ja 6. J. Forsten — 1067.

Seedrioru meeskond: 1. M. Viilma — 1117, 2. E. Tiilen —1100, 3. E. Gering — 1085, 4. K. Trei — 1049, 5. U. Robi — 1027, 6. A. Pakker — 994.

V. KAL. VABAPÜSS, 60 LASKU LAMADES

Soome meeskond: 1. J. Nordquist — 593, 2. J. Heinonen — 589, 3. T. Nurminen — 587, 4. S. Bragge — 585, 5. V. Nuro — 585 ja 6. J. Forsten — 584.

Seedrioru meeskond: 1. M. Viilma — 592, 2. K. Trei — 586, 3. E. Tiilen — 585, 4. E. Gering 584, 5. U. Robi — 582 ja 6. A. Pakker — 570.

Paremusjärjestus individuaalselt:

3 × 40 LASKU KOLMEST ASENDIST:

1. M. Viilma, Eesti 1117, 2. I. Laakso, Soome, 1104, 3. V. Nuro, Soome, 1104, 4. E. Tiilen, Eesti, 1100, 5. E. Gering, Eesti, 1085 ja 6. J. Nordquist, Soome, 1080.

60 LASKU LAMADES:

1. J. Nordquist, Soome 593, 2. M. Viilma, Eesti, 592, 3. J. Heinonen, Soome, 589, 4. T. Nurminen, Soome, 587, 5. K. Trei, Eesti, 586, 6. S. Bragge, Soome, 585.

Lembit Valgemäe teel kutseliseks hokimängijaks

Jäähoki, mis on rahvuslikuks spordiks Kanadas, kus esimene reeglipärane võistlus peeti Montrealis 3. märtsil 1875. a. ja kust ta jõudis Ameerikasse 1894 a., on Ühendriikides alles viimastel aastakümnetel võtnud ulatuslikumad mõõtmed. Isegi väiksematesse keskustesse kerkivad jääpaleed, kus on võimalik uisutada ja mängida aasta ringi.

Ameerika Amatöör Hokiseltsi (AHAUS) noored mängijad moodustavad kuus rühma, mis on klassifitseeritud kaheaastase vanusevahedega: kõige nooremad alla 9 aasta alates momendist, mil nad uiskudel seisavad ja lõpetades 17—20-a. juunioridega.

Silmapaistvama noorte hokiklubide liidu moodustavad New Yorgi osariigi põhjapoolsed linnad, kus on liitunud Amherst, Binghamton, Buffalo, Niagara Falls, Rochester, Southtown ja Syracuse.

Binghamtoni „Barons" valis oma meeskonda Point Pleasantist, N.J. 17-aastase eesti poisi Lembit Valgemäe, kes lahkus kodust 13. nov. hommikul ja asus elama Binghamtonis, kus tal on prii korter, täielik ülespidamine ja kõik kohalikus keskkoolis õppimisega seosesolevad kulud. Sama päeva õhtul mängis Lembit juba „parunite" meeskonnas.

Meeskonna liikmed alluvad rangele sportlikule distsipliinile ja neil on kaks kuni kolm mängu nädalas. Hokiklubil on oma buss, mis viib poisse teistesse linnadesse võistlema. Kõigi nende linnade jäästaadionidel on üle 1000 istekoha ja Syracuses koguni 5000. Hokimäng on muutunud selles ümbruskonnas niivõrd populaarseks, et enamus noorte mängudest on juba ette välja müüdud.

Lembit Valgemäe on mänginud hokit 1968. aastast alates. Ta oli kaks suve (1970 ja 1971) Kanadas North Bay lähedal „Sundridge Hockey Camp'is" väljaõppel ja kaks aastat Jersey Shore hoki koolis. Ta on osa võtnud võistlustest Montrealis, Rhode Islandil ja N. Jersey osariigi esivõistlustel. Ta on mänginud rohkem kui kümnes kohalikus meeskonnas. Lembitu isa, Tiit Valgemäe on Point Pleasanti hokiklubi asutaja, noorte treener ja ametlikult tunnustatud amatöör-klubide vahekohtunik.

Eestastest on seni elukutselise hokimängijana läbi löönud Torontost pärit Tom Edur, kes mängib NHL liigas Colorado meeskonnas.

AABS'i uudiseid

Neli aastat tagasi peeti Torontos väga edukas baltiainelise uurimistöö konverents mille ettekanded ilmusid kolme raamatuna. Konverents oli edukas nii sisult kui ka seltskondliku osavõtu poolest. Nüüd, peale Chicago ja New Yorgi külastamist tullakse pooleteise aasta pärast (1978) jälle Torontosse.

AABS — Association for the Advancement of Baltic Studies — korraldab selliseid suuremaid konverentse iga kahe aasta pärast. Vahepeal toimuvad eriainelised konverentsid ja toetatakse Stokholmis peetavaid konverentse, millest järgmine on 10.—13. juunini 1977.

Teiseks suuremaks ettevõtteks on neli korda aastas ilmuv ajakiri — Journal of Baltic Studies (JBS). Käsil on seitsmes aastakäik, levik on 1,300 eksemplari, mis on üllatavalt suur arvestades võrdlemisi geograafilist piiratud huviala. Asjasaabunud numbris on eestlastelt kolm artiklit. Evald Uustalu kirjutab 1943/44 a. Rahvuskomiteest, Silvia Forgus (Parvei) kirjutab Eesti alghariduse moderniseerimisest (möödunud sajandil!) ja Marju Rink-Parming käsitleb pikemalt eesti bibliograafiat — seda mis on olemas ja milliseid lünki tuleks täita. Peale õpetlikkude artiklite on igas väljaandes raamatute arvustusi ja muid uudisi. Omavahelise kontakti hoidmiseks on väga kasulikud nn. isiklikud märkmed. Seekord on selles osas eestlased: Matti Anniko (arst, Stokholmis), Ilmar Arens, Reet Howell (Nürnberg), Astrid Ivask (ametlikult küll lätlane), Mall Jürma, George Kurman, Ilse Lehiste, Toivo Raun, P. Peter Rebane, Paul Saagpakk, Fanny de Sivers, Rein Taagepera ja Victor Terras. Nimetatud on, kas neilt on ilmunud töid, käsilolevaid uurimisi või on saadud promotsiooni.

Teatavasti asutati AABS kaheksa aastat tagasi, liikmete arv on 651 ja kasvamas. Eriti oluline on märkida, et liikmete ja referentide hulgas on hoogsalt kasvamas võõraste, s.o mittebaltlaste arv. Omajagu on see väga hea, kuid kui me omal ajal kurtsime, et sakslased ja venelased on meie ajaloo kirjutajad olnud, siis nägime juba viienda konverentsi ajal New Yorgis, et programmis oli jaapanlasi ja kaks tööd Iisraeli ülikoolist ja kaks või kolm juudi üliõpilast New Yorgist.

Eestlaste osavõtt AABS'ist on olnud akitivsuselt hea — nii juhatuses kui ka konverentside korraldamisel, kuid liikmete arvus vajame tugevat juurdekasvu. Liikmeksolekuga saab ajakirja (JBS) ja nüüd alustatavat ringkirja, see tähendab, abi nendele kes sellel teemal ise uurivad või kirjutavad, ja uudishimu rahuldamist teistele. Oluline on ka liikmemaksu näol antav majanduslik toetus AABS'i mitmesugustele üritustele, eesotsas ajakirja väljaandmiseks. Liikmete hulgas on palju arste, insenere ja täppisteadusce jüngreid. Liikmemaks on $20.00 aastas (mitmed isikud on saanud seda tulumaksuvabaks) kuid eriti soodus on liikmeksolek täisajalistele üliõpilastele — ainult $7.50 (ajakirja eest!) ja pensionäridele ($10.00). Praegu tasutav liikmemaks katab tegelikult poolteist aastat — kuni juunini 1978. Registreerimislehti ja informatsiooni annavad Laine Pant (tel. (416) 766-0203) ja dr. Endel Aruja (tel. (416) 447-8958).

E.A.

„VABA EESTLASE" TALITUSES

RAAMATUID

müügil	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Trilnu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	3.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
The Baltic States 1940—1972	4.—	25
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	10.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad III	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40

RAAMATUID LASTELE:

Laule, mänge ja tantse väikelastele	5.—	35
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

JÄÄTUNUD RAAMAT

KOOSTANUD ANTS VOMM

5.

Suurema väärtusega aga eelpoolnimetatuist on merihobune ehk morsk, kes, kuigi hülgesarnane, erineb tunduvalt oma kihvadeks väljaarenenud silmahammaste poolest, mis ülemise lõualuu küljest on kasvanud allapoole, kuni kahe jala pikkuseni. Merihobune on üks tänapäeval elavaist neljajalgseist, kuna ta võib kasvada kahekümne jalaseks ja kaaluda tuhat viissada kuni kaks tuhat naela. Oma välimuselt on ta koomilisem isegi jõehobusest. Tal on väike pea ja silmatorkavalt paks ülahuul, kaetud hõreda läbipaistva habemega. Kael on paks ja lühike ja madal karvakasv jätab mulje nagu oleks loom alasti, halli või punakaspruuni naha rippudes vabalt raskekaalulisel ja pikal kerel, väikeste jalgade sarnanedes ennem uimedele. Maa peal liikumine teeb talle raskusi ja on ebamugav, kuid vees tunneb ta end kodus ja võib võiduujumises lüüa igat hüljest.

Seltskonda armastavad ka merihobused ja lesivad karjade kaupa tihedalt koos jääpankadel või liivakallastel. Kus üks merihobu paiga valib, sinna järgnevad kindlasti ka teised. Kui varemsaabunud sulgevad tee või täidavad ranna, siis hiljemtulijad ei lähe kusagile eemale, vaid teevad oma kihvadega „viisakalt" ruumi ja poevad varemsaabunute kõrvale.

Maa peal on ta jahimehele kergeks saagiks, ent mitte vees. Merihobu ei ründa tavaliselt ennekui teda rünnatakse ja kui vaja, tulevad teised merihobused kaugelt oma haavatasaanud perekonnaliiget aitama ja võivad olla väga vihased ja hädaohtlikud.

Nagu hülged, nii ka merihobused on kergesti taltsutatavad ja väga lembeloomulised. Heaks näiteks on üks noor merihobu, kes toodi 1829. a. elusalt Arhangelskist St. Petersburgi madaam Dennebecq'ile, kes looma väga hoidis. Merihobusele ei jäänud see märkamatuks. Iga kord kui madaam teda vaatama tuli, tervitas ta teda südamliku ühmatusega. Samuti ei jälginud ta oma valitsejat mitte vaid silmadega, vaid merihobu oli ülimalt õnnelik, kui ta sai oma pea panna oma valitsejanna sülle. Ja madaam Dennebecq armastas oma merihobust sama palju kui oma lapi koera.

Kui Mr Lamont, jahihuviline inglise dzentleman, sellest kuulis, jutustas ta loo ühelt oma jahiretkelt Teravmägedesse. Mehed olid hülgejahil ja rünnati üht ema merihobust, kes kaitses kaenlas oma väikest poega. Iga kord kui hädaohtlik löök tuli, varjas ta kehaga oma noort hädaohus olevat järglast. Kuid paraku, inimese kavalusel ei ole lõppu. Jahimehed, nähes kui väga merihobused oma poegi armastavad, püüdsid tavaliselt jahi alguseks ühe poja kinni ja kui siis vanad merihobused appi tõttasid, läks tapatalguks lahti.

Maailm on karm. Meenus kuis alles 1950-tel aastatel keelati Kanadas hülgepoegade elusalt nülgimine, peale seda kui eriti saksa humanistid sellest palju filme näidanud olid ja linnasakste südamed haledaks läksid.

Merihobused piirduvad Arktika rannaeluga, väljaarvatud, kui ajujää või muu õnnetus nad ulgumerele ajab. Nende peamised paiknemisalad on Teravmäed, Novaja Zemlja, Põhja-Gröönimaa, Hudsoni ja Baffini lahe kaldad ja teisel pool Põhja-Jäämerd Beringi mere rannad ja Beringi väinadest põhja poole Ameerika ja Aasia põhjarannik, Barrowi maanina piirkonnas.

Kuna jääkarusid on nähtud kuni sada miili mandrist jääpankadel ringi sõitmas, võib neid vabalt koos teiste mereloomadega kirjeldada. Jääkaru jahib lõhna järgi ja liigub järjekindlalt vastutuult. Ta lemmiktoit on hülgeliha. Käpad peidetud karvadesse roomab ta hülge lähedale ja kargab siis järsku nelja jalaga oma ohvrile selga, olgu see siis maas või vees. Hea ujujana võib ta katta kolm miili tunni ajaga ja ujuda vee all pikki kaugusi.

Kuigi jääkaru võib näljasena, haavatuna või ärritatult rünnata meest, ei haava ta inimest, kui paremat kaupa on käepärast. Selle kohta üks Sir Francis M'Clintock'i anekdoot, mis juhtunud ühe Upenaviki elanikuga. Mees läinud pimedal talvepäeval koos sõbraga oma hülgepüüniseid vaatama ja leidnudki hülge püünisest. Kohmitsenud parajasti hüljest püünistest välja tõmmata, kui sai sõbra käest müksu selga. Mees muhelenud hüljest vabastades edasi, kui sai uue vopsu, seekord tugevama. Vaadand siis tagasi ja ehmus hirmsat moodi nähes, et teine jahimees polnud muu kui vana karu ise. Mesikäpp krahmas hülge püünistest ja hakkas kohe seda murdma. Hülgekütil ei olnud aega oodata, millal karu kõhu täis sai. Ta jooksis nii kuis jalad andsid koju tagasi.

Ka põhjamaade uurijail pole suuremat vaenlast kui jääkaru. Kane kurdab oma ekspeditsiooni-päevikus jääkarude üle: „Viimane peidupaik, millega ma nii väga arvestasin, oli jääkarude poolt täielikult lõhutud, kuigi meie arvestuste kohaselt oleks see pidanud vastu pidama. Mitte raasukest pemmikani (eriline Põhja-Ameerika indiaanlaste kuivatatud ja peenekstambitud ja siis kokkupressitud lihakonserv) polnud ka hamba alla võtta, väljaarvatud see, mis oli ümmargustes raudkastides. Sinna ei julgand nende teravad hambad ega pikad kahetollised küüned. Küll olid nad neid kaste rullinud ja pildunud kui jalgpalli igas suunas, vaatamata et nad kaalusid koos oma kalli sisuga üle kaheksakümne naela. Üks viinavaat, tugevate raudvitstega, oli löödud tuhandeks tükiks ja plekist liköörplasku oli taotud peaaegu ümmarguseks palliks. Teravad kiskjaküüned olid paksu plekki jätnud teravad jäljed. Soolatud liha oli olnud neile samuti suureks maiuspalaks ja kohvipulber oli ka jäägitult ära söödud. Iga ruumis leiduv riidehilp ja vaip olid ära näritud ja ribadeks kistud, kaasaarvatud lipp, mida me oma pikematel peatustel tavaliselt vardasse tõmbasime."

Jah, lisaks mereelanikele on veel palju merelinde, kes Arktika randades poegivad. Mõned neist jäävad merele, kus aga vähegi sulavett leidub. Kõige põhjapoolsemail kaljumügerikel võime alke näha oma peredega koos ja Rossi kajakaid on nähtud põhjapool 82 laiuskraadi veenirede ääres.

ISLAND

Kord kui lendasin üle Atlandi tegi meie BOAC vahemaandumise Reikjavikis, kus paar tundi istusime ja ootasime sealses lennujaamas punapäiste karusnahkadesse riietatud härrade ja daamide keskel.

Tõustes ja maandumiselgi nägime tänapäeva Islandi linnatulesid sellel kaugel põhjamaa saarel, millest vist Kalevipoja eeposeski lugeda on, kus ta teel maailma lõppu oli oma „Lennukiga".

Islandi võiks sama hästi nimetada Tulemaaks, kuna kõik ta 40 000 ruutmiili on meresügavustest vulkaanilisel teel saareks kasvanud. Alul olid üksikud karid ümbritseva mere lõhkuda, siis kerkis aga rohkem ja rohkem kraatreid ja voolas laavat, tekitades suure saare jäämägedega, mis kui mõned vanad tugisambad sügavale merre ulatuvad.

Lugedes seda vana lugu on juba nii mõnigi kord mu eestlase instinktid kõditada saanud, kuid Islandil esinevad nimed panevad mind kohati veelgi rohkem mõtlema, kuid lähme jutuga edasi, küll aeg kõik äsjad harutab!

Talvel, kui peaaegu alaline öö katab selle tules sündinud saare kõnnumaid ja lained müristavad vastu ta kaldaid, ei ole vist küll mahajäetumat meeleolu tekitavat paika maamunal. Kuid suvel Islandi karm loodus pakub nii mõndagi meeldivat. Siis silm puhkab rohelistel orgudel ja kristalsetel järvedel, lilladel mägedel või võimsatel kaljumägedel igijääst lumemütstega peas, mis tõusevad Alpide majesteetlikusega silmapiiril kõrguste poole ja saarekülastajal tekib lausa kiusatus hüüda koos ta isamaalike poegadega, et: „Island on parim maa päikese all!"

Viljatuse needus lasub peamiselt saare kagu- ja keskosas. Siin ei näe muud kui vulkaaniliste kivide tühimaad või tohutusuuri jäävälju, millistest suurim on Klofa Jökul, 4 000 ruutmiili. Selle sõmerlume ja jääliustiku sisemus on täiesti tundmatu. Saare kõrgemad tipud, samal ajal ka kohutavamad vulkaanid selles seni vallutamata tühjuses, tõusevad taeva poole saare lõuna ja edala osas, vaadates 6 000 jala kõrguselt oma rivaalide peale.

Nii nagu selle kauge põhjamaa saare jääliustikud ja lumeväljad ületavad oma mahult Alpides leiduva, niisamuti on Etna ja Vesuuvi laavajõed tühised nired, võrreldel sellega, kui palju sulakive ja igasugust põlevat Islandi tulemäed aegade jooksul endast välja on ajanud.

(Järgneb)

ÕNNITLEME „VABA EESTLAST" JUUBELIAASTAL!

Edu ja õnne edaspidiseks!

HOGAN

PONTIAC BUICK Co. Ltd.

348 Danforth Ave., Toronto

PONTIAC — FIREBIRD
LE MANS — ASTRE
BUICK — VENTURA II

G.M.C. veoautod
Prangitud autod

Esindaja:

Paul Juttus

Telefon: äris 461-3361
kodus 423-5716

Eesti kellasepaäri

R. PILVET

31 QUEEN ST. EAST o TEL. 364-3605

Eesti Kirjanike Kooperatiiv

Toronto esindus

Arved Viirlaid

63 GLEN DAVIS CR., TORONTO, ONTARIO
TELEFON 691-2035

OPTIKA- JA KELLASEPAÄRI

J. RATAS

247 Danforth Ave. Tel. 465-6251

EESTI KARUSNAHATÖÖSTUS

LEE FURS

707 Mt. Pleasant Rd. Tel. 483-6851

HEANAABERLIKUD TERVITUSED

„VABA EESTLASELE" JUUBELI PUHUL!

LATVIAN (Toronto)
CREDIT UNION

491 College St., Toronto M69 1A5 Ont. Tel. 922-2551

Saksamaal arvatakse:

Aspiriin väldib südameinfarkti

Aspiriini kasutamist südameinfarkti vastu on katsetatud heade tagajärgedega mitmel pool maailmas. Uuemate saksa uurimiste järgi kolm aspiriini tabletti päevas võivad ära hoida südameinfarkti, kirjutab Soome südamehaigustellidu ajakiri „Süda" oma viimases numbris. Ülemarst dr. Mauri Parmala Soome tervishoiuvalitsusest ütleb siiski, et sellekohaseist soodsaist tulemustest hoolimata ei tuleks omaalgatuslikult aspiriini kasutamisega alustada.

Aspiriini kasutamist südame tromboosi vältimiseks ei ole Soomes seni uuritud. Katsetustel on kasutatud aspiriini ainult nende haigete juures, kel on olnud tromboosikalduvust. Tulemused on soodsad, kuigi lõplikke tulemusi pole veel saadud. Selle asemel Inglismaal ja Saksamaal on muuhulgas tehtud õige palju uurimusi ja neist on saadud väga soodsaid kogemusi, ütleb dr. Parmala.

Aspiriin ehk atsetüülsalitsüülhape on üks tähtsamaist reumahaiguse ravimeist, mida on võidud kogeda selle pikaajalisel tarvitamisel.

Sel põhjusel haigetel, kes on maohaav või liigne maohappelisus, on põhjust olla ettevaatlik pideval atsetüülsalitsüülhappe kasutamisel, hoiatab dr. Parmela.

Maohaavale lisaks on esinenud ka muid kõrvalmõjusid ja südame häireid. Sellepärast enne pikemaajalist aspiriini kasutamisele asumist, on tähtis oma arstilt nõu küsida.

Bostoni ülikoolis on uuritud pidevalt 40—69-aastaseid naisi ja **mehi. Uurimistel leiti, et suurem** osa neist haigeist, kes ei olnud haigestunud südameinfarkti, olid regulaarselt kasutanud aspiriini. Sellevastu südameinfarkti haigestunuist ainult üksikud olid seda kunagi kasutanud.

Selline tulemus kinnitab suure tõenäosusega aspiriini regulaarse tarvitamisega südameinfarktist hoidumist, kirjutab „Süda" läänesaksa ajakirja „Die Welt" artikli põhjal.

Aspiriini mõjusid pole selle artikli järgi veel hästi uuritud, kuigi selle kasutamise laialdane levik seda eeldaks. Alles mõned aastad tagasi üks uurimisgrupp Franfurdis avastas, et aspiriin võib hoida ära vereliblede klombistumise. Vereliblede klombistumine võib tekitada veresoonte ummistumist, mis on akuutse südameinfarkti põhjuseks. Frankfurti uurimsrühma uurijad on sel arvamisel, et kolm aspiriini päevas on küllaldane südameinfarkti vältima.

Uurimiste järgi 40—69-aastased naised, kes kasutavad aspiriini rohkem kui samaealised mehed, haigestuvad vaid harva südameinfarkti. Ajakirja järgi oleks siiski liiga varajane määrata kõigile südametromboosi vastuvõtlikele meestele aspiriiniravi.

Selle asemel kavatsetakse hakata kaitsema just riskialuseid rühmi.

Nendesse kuuluvad muuhulgas kõik kel on kunagi olnud südameinfarkt.

Praegu neid riskirühmi kaitstakse muude hüübimist takistavate ravimitega. Nendel on siiski puuduseks see, et need vere hüübimist takistades võivad kergesti põhjustada verejooksu.

Dr. Parmala ütleb, et hüübimist takistavate ravimite kasutamine eeldab siiski jätkuvat arstikontrolli. Nende ainete liigne kasutamine võib põhjustada sisemisi verejookse ja aneemiat. Aspiriini kasutades aga ei juhtu vähemalt äkilisi suuri verekaotust põhjustavaid verejookse.

On olemas ka atsetüülsalisüüli produkte, kuhu on lisatud erilisi aineid, mis takistavad maoärrituse tekkimist kas neutraliseerides happeid või aeglustades eritust.

Kui antakse hoiatusi valuvaigistavate ravimite pidevast kasutamisest, siis on tavaliselt kõne all ravimid, kus on palju ohtlikemaid aineid kui aspiriinis. Need ained põhjustavad pideva kasutamise tõttu tõsisemaid ja äkilisemaid häireid kui atsetüülsalisüüli tabletid. Nii tuleb aspiriini kasutamisel südameinfarkti vältimiseks siiski sellest rääkida oma arstiga, kelle juhiseid tuleb arvestada, arvab Soome ülemarst dr. Parmala.

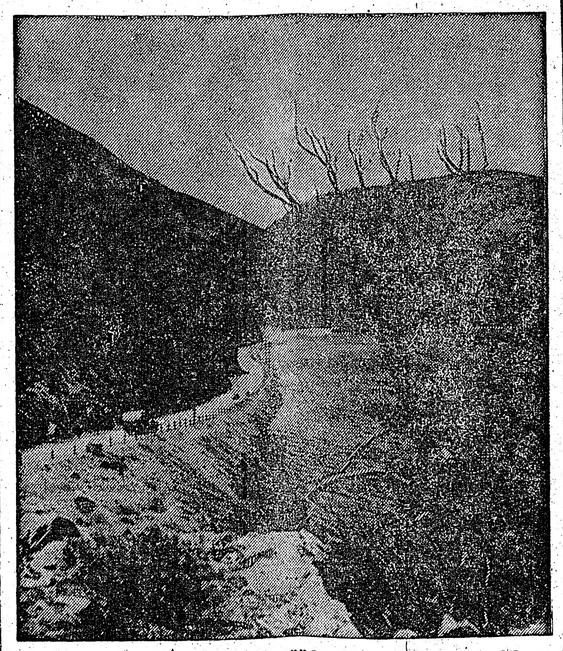

Ilus Crowsnest'i nr. 3 maantee möödub Crowsnesti järvest Alberta edelaosas. Allpool 52 paralleeli asuv Lõuna-Alberta koosneb preeriamaastikust, kus põllumajandus ja karjandus pakub niisutamise kaasabil elanikele häid elamisvõimalusi. Provintsi lõunapiiriks on rahvusvaheline 49-as paralleel ning sellest lõunas on Montana osariik. Provintsi edela piirkond oma Kaljumägedega on looduslikult üheks ilusamaks maastikuks Põhja Ameerikas.

ÕNNITLEME „VABA EESTLAST" JUUBELIAASTAL!

ESTO CONSTRUCTION

Co. Ltd.

KOHO TRAVEL

191 Eglinton Avenue East, Ste. 104

Toronto, Ont. M4P 1K1

Telefon 485-9437

AINO KAING

Mang Engraving Service

493 Bathurst St., Toronto

Tel. 368-6354

MONTY HALL

Parimad soovid „Vaba Eestlasele" tulevikuks!

ELLEN PETERSON'i
MOEKOOL

Tel. 222-4533

THE HUNGARIAN VILLAGE

DINING ROOM

Meie ootame teid ungari küllalislahkusega oma juurde

Ungari köök ja kuulsad veinid o Õhtuti mustlasmuusika

390 BAY STREET (SUTTON PLACE HOTELLI VASTAS)

Telefon 922-5401, 922-5741

ÕNNITLEME „VABA EESTLAST" JUUBELIAASTAL!

Jätkuvat edu „Vaba Eestlasele" eestluse sihtide viljelemisel!

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

National Estonian Foundation of Canada

Annetus ja pärandussummad vabastatavad tulu- ja pärandimaksust.

953 Broadview Ave. Toronto, Ontario M4K 2R6

EESTI ABISTAMISKOMITEE KANADAS

TORONTO EESTI NAISSELTS

Õnnitlused ja parimad soovid ajalehele „VABA EESTLANE" tema 25. a. juubelitähisel.

„Vaba Eestlane" on alati tõhusalt toetanud eesti mõtlemist, kunsti aremgut ja selle eest suurim tänu!

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

„VABA EESTLASELE" JÄTKUVAT JÕUDU JA EDU EESTLUSE VILJELEMISEL!

EESTI RAHVUSTEATER

TORONTO EESTI SELTS

A/S EESTI MAJA TORONTOS

SEEDRIORU
LÕUNA ONTARIO EESTLASTE SUVEKODU

Filmitäht Mary Tamm

Eestlanna jutustab oma filmikarjäärist Inglismaal

Rootsi kinodes linastus mõni aeg tagasi põnevusfilm „Odessa kaust" (Odessa file), mille naispeaosaliseks oli Inglismaal karjääri teinud eestlasest näitlejatar Mary Tamm. Tumedajuukseline rohekassiniste silmadega Mary Tamm on ainuke eestlanna, kes peale koloratuursopran Militza Korjuse on esinenud naispeaosalisena suures rahvusvahelises filmis. Londonit külastades otsis Mary Tamme üles Karin Saarsen, kes kirjeldab allpool oma intervjuud temaga.

MARY TAMM

Kohtumine Mary Tammega Briti pealinnas jättis kena mälestuse noorest, edasipüüdlikust neiust, kes vaatamata rahvusvahelisele filmi-miljööle pole mitte unustanud oma rahvust ega keelt. Ta on meeldiv pehme alt, oskussõnu filmialaliseks jutuajamiseks on tal raske eesti keeles leida, mida ta väga vabandab.

Aga oma vanemaid külastades räägib Mary alati eesti keelt.

Juba pikemat aega on tal Londonis omaette korter. Tööd filmis ja televisioonis on tal praegu rohkem kui vaja. Oma osa, noore ajakirjaniku pruudina „Odessa kaustas" sai ta väga kiiresti pärast intervjuud ja proovifilmimist.

„Ma ei uskunud kunagi, et saan niisuguse suure osa. See oli minule suur üllatus", jutustas Mary Tamm.

Mary Tamme on meeldiv meenutada. Tal on teatud hirvelikku graatsiat, loomupärast tagasihoidlikkust, aga ka enesekindlust esinemises, kus seda vaja. Meie kohtumisel oli ta riietatud sinisesse, valgete ääristustega nn. „country-look kleiti". Ta pajatas vabalt ja sundimatult, et oli juba teinud viis filmi.

Enne kuulsat „Odessa kausta" tegi ta ühe ameerika filmi Rita Hayworthiga, mida aga senini pole veel linastatud.

Hiljem tegi ta ühe dokumentaalfilmi inglise kuninglikust mereväest, milles mängis veealust naisfotograafi, siis oli ta kaks kuud Kreekas, kus esines filmis pealkirjaga „Kahtlus".

Seda pole Inglismaal veel näidatud, võibolla tuleb kinodesse tuleval aastal, kuna on olnud sekeldusi finantsidega. Siis järgnes üks lõbusa sisuga film, mis augustis linastub Inglismaal. Teatrilaval ja inglise televisioonis on Mary Tamm ka palju esinenud.

„Oma teatrikarjääri alustasin ühes väga kuulsas teatris Birminghamis, kus suurem osa inglise näitlejaid pihta hakkavad. Mängisin seal üheksa kuud. Siis tulin Londonisse ja tegin siin üht lauludega näidendit. Alles hiljuti mängisin ühes saksa näidendis „Petra von Kanti kibedad pisarad", mis ingliskeelses versioonis läks ühel laval Londoni lähedal", märgib Mary Tamm.

Ja mis andis tõuke lavale minna?

„Mitmed inimesed on minu käest seda küsinud", vastab Mary.

„Ma arvan, et see oli kaasasündinud tunne, mida ma õieti ei oska seletada. Ma lihtsalt alati tahtsin seda teha."

Edasi kuuleme, et Mary võeti vastu Royal Academy of Dramatic Art, kuulsasse briti teatri akadeemiasse. Soovijaid oli 3000, sisse pääseks katsetega ainult 20, nende seas Mary.

„Ma olin selles Londoni teatrikoolis kaks ja pool aastat. Seda peetakse parimaks teatrikooliks Euroopas", lisab Mary.

Peale eesti ja inglise keele valdab ta ka prantsuse ja saksa keelt ning õppis itaalia keelt. Koolipõlves sai ta tugeva aluse ladina keeles. Küsimusele, kuidas ta ikka veel nii hästi emakeelt valdab, kuna ta esineb inglise lavastustes ja terve päev on inglaste seas oma töö alal, vastab ta:

„Ma räägin oma vanematega kodus, aga neid sõnu, mida tööl kasutan inglise keeles, neid ei oska ma eesti keeles kiiresti leida. Kui ma elasin Bradfordis, kus olen sündinud, siis käisin seal eesti koolis.

Seal õppisin eesti keelt, aga niiüd on mul palju ununenud."

Mary Tamm on praegu 26-aastane. Filmitöö kõrval jatkub tal ka vaba aega oma hobide viljelemiseks.

„Ma armastan väga sporti", jätkab Mary. „Käin tantsimas, ujumas ja tennist mängimas. Mul meeldib kirjutada ja maalida. Eesti keeles ma ei ole veel katsunud kirjutada, aga ühel päeval võibolla teen seda."

Edasi kuuleme, et käesoleval sügistalve hooajal on tal uus televisiooni-osa ja hiljem võibolla veel teatriosa ka. Ta on palju reisinud just filmitöö tõttu. „Odessa kausta" filmimise ajal oli ta Saksamaal — kaks kuud Münchenis ja kaks kuud Hamburgis. Tema partneriteks olid kuulsused, nagu Maria Schell, Maximilian Schell ja Jon Voigt. Siis oli ta Kreekas ning Põhja-Aafrikas raadio ja TV-intervjuudel."

Mary Tamm on rõõmus, et tal pole tööpuudust ja ruttab kokkusaamisele oma teatriagendiga, kellel on tema jaoks juba uusi tulevikuplaane.

EPL/KARIN SAARSEN

ÕNNITLEME „VABA EESTLAST" JUUBELIAASTAL!

EESTI LIIT KANADAS

SEGAKOOR „LEELO"

TORONTO EESTI MEESKOOR

KIVIOJA KRUNDIOMANIKE ÜHING

ESTONIA ORKESTER

kotkajärve metsaülikool

URMAS SUITS

● Dr. Taavo Virkhaus esines külalisdirigendina The Duluth Superior Symphony orkestri kontserdil Duluthis, Minn. laupäeval, 13. novembril. Teatavasti on märgitud sümfooniaorkestri dirigendi koht vakantne. Sellele kandideeris 350 muusikameest, kelledest valiti kandidaadideks kolm, nende seas ka dr. Taavo Virkhaus.

Kirjutage „Jumal" väikese tähega

Läti pastor räägib kiriku olukorrast N. Liidus

Läti pastor Janis Smits on pääsenud koos oma 12-liikmelise perekonnaga Lätist Saksamaale. Seal on ta andnud värsket informatsiooni olu de kohta, milles kristlikud kirikud praegu peavad Lätis ja mujal N. Liidus elama. Smits on esinenud ka USA kongressi ees aruandega kiriku olukorrast N. Liidus.

Kahe aasta eest keelati Janis Smitsil kiriklikul alal tegutsemine, kuna ta oli end väljendanud liiga avameelselt ja kriitiliselt. Tal keelati ka koguduse juhtimine, mis tähendas, et Smits jäi leivata. N. Liidus elatuvad pastorid koguduseliikmete toetustest või peavad teenima leiba raske tööga.

Kirikuõpetajad on paaria olukorras. Nad ei saa pensioni ja maksavad neljandiku oma palgast maksudeks.

Kogu kiriklik tegevus on täpse KGB kontrolli all, kes ühtlasi määrab isiku sobivuse vaimulikuks.

Selle võttega õõnestatakse kirikut seestpoolt.

Vaimulikeks saavad ainult KGB-le vastuvõetavad — paindlikud ja sõnakuulelikud isikud.

Väljapoole aga jäetakse mulje, et kirikuelu on elav ja usutunnistajaid taga ei kiusata. Tegelikult on viimasel ajal kirikute tagakiusamine muutunud rängemaks.

Janis Jakogsons pidi maksma kolmkümmend rubla trahvi, kuna ta oli oma 13-aastast poega KGB meelest valesti kasvatanud.

Poiss oli küsimustes väga täpne. Koolis tuleb sõna „Jumal" kirjutada väikese tähega. Ristida tohib alles 18-aastaseid. Kirikuõpetajad ei tohi pidada kongresse ilma loata, mis tuleb hankida vähemalt aasta varem. Mingisuguseid spontaanseid kokkutulekuid ei tohi korraldada. Kõiki juba antud lubasid võidakse alati päevapealt tühistada. Inimestele esitatakse ametiasutustes küsimusi nende usuliste vaadete kohta, millele tuleb otsekohe, ilma järelmõtlemata, vastata.

Võrreldes luteri kirikuga on KGB-l baptiste raskem kontrollida.

Baptistide hulgas esineb rohkem julgeid ja tõsiusklikke koguduseliikmeid.

Jutlustajatel pole vaja pikka ettevalmistust. Iga vähemalt kahekümneaastane võib jutlustada, kui tal on selleks oskust ja jõudu. Kui taoline vabajutlustaja aga tahab luua oma kogudust ja saada koguduseliikmetelt ülevalpidamist, satub ta kohe KGB masinavärgi hammaste vahele.

Alates Stalini suurest kampaaniast usklike vastu aastal 1929 on kokku vangistatud üle 30 000 baptisti.

Nelipühilased, Päästearmee ja Jehoova tunnistajad on koguni keelatud, kuna nende kogudusi peetakse poliitilisteks organisatsioonideks.

Baptistid teostavad ka põrandaalust tegevust. Muuhulgas on nad salaja trükkinud piibleid. 1974 likvideeris KGB ühe taolise salatrükikoja. Seitsmele kaastöölisele määrati vangistust kahest ja poolest aastast nelja aastani.

Kirikuvastastel aktsioonidel pole Lätis otseseid tulemusi. Aga vaimulike vanem põlvkond kaob või sunnitakse välja rändama. KGB poolt heakskiidetud pastorite puhul on olemas risk, et need lasevad end KGB-l ära osta või ära hirmutada. Sellega väheneb usklike vastupanuvõime aeglaselt kuid pidevalt.

EPL

● Kesk-Florida Eesti Seltsi esimees Johannes Tiisler koos abikaasaga oli kutsutud 20. nov. osa võtma Lätlaste Ühing St. Petersburgis ja ümbruskonnas poolt korraldatud Läti Vabariigi 58. aastapäeva aktusest St Petersburgis. Ta esines seal eestlaste nimel tervitusega ligi 300-pealisele aktuseliste perele. St. Petersburgi Lätlaste Ühing on suuremaarvulisim lätlaste koondisi Floridas. See võimaldas ka aktuse muusikalist osa kujundada märkimisväärselt rikkalikuks.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto.
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Ohtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

Ilmus neljavärvi-trükis
HIIUMAA KAART
$4.—
SAAREMAA KAART
$5.—
Kaartide mõõtkava 1:200 000
Müügil „Vaba Eestlase" talituses
Kaarti kahjustamise vältimiseks
postiga ei saadeta

VINEERID
Üle 70 erineva sordi kohapealseid, haruldasi ja eksootilisi vineere.
PLYWOOD & HARDBOARD
saetakse teie soovikohaselt
ULMIA puutööriistad, tööpingid & Contact cement, tiikpuu-õli, „water stains", äärekaunistused, inlay, marketrii tarbed.
THE PLYWOOD SHOP
142 Davenport Rd. (tagahoovis)
921-9505

World famous Pianos
Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tänduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Laadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 363-1966

25. AASTAPÄEVA PUHUL TERVITAB
„Vaba Eestlast" ja soovib ajalehele edu eestluse ja Eesti vabadusvõitluse eesmärkide teenimisele
EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

Tervitusi „Vaba Eestlasele" juubeliks!
TECHNOGRAPH
Div. of Heino Kasak Enterprises Ltd.
356 McRae Dr., Toronto, Ont. M4G 1T5
SILKSCREEN PRINTING SUPPLIES

Õnne, jõudu ja edu „Vaba Eestlasele" tulevikuks!
EERIK PURJE
KINDLUSTUSBÜROO
Kõik kindlustusliigid
958 Broadview Ave., Suite 203
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 461-8800

STEEL-METAL MACHINE SHOP
347 Cannon Street East
Hamilton, Ontario

Soovime „Vaba Eestlasele" edu ja jõudu edaspidiseks!
DEVIL's ELBOW SKIRESORT
BETHANY, ONTARIO

Jaanuari
VÄLJAMÜÜK

Muskrat või „kit fox" lühem kasukas (pant coat) tavaline hind $759.—
alates $459.—
Täispikkuses hundinahast kasukas nahast vahedega tavaline hind $1150.—
alates $749.—
Minkkasukas täispikkuses tavaline hind $1550.—
alates $919.—
Minkkeebid tavaline hind $625.—
alates $359.—
PÄRLMINK (let out) tavaline hind $1990.—
alates $1499.—
Nahkmantlid 30% hinnaalandust
CHARGEX, MASTERCHARGEX

FURS BY FINN
191 EGLINTON AVE. EAST
Toronto, tel. 488-1701
Avatud: 9.50—6, neljap., reedel 7-ni, laup. 3-ni

FINN FURS
5931 YONGE ST.
Willowdale, tel. 225-0801
Avatud: 9—6, neljap. 8-ni, laup. 4-ni

EESTI JALANÕUDEÄRI
THE HOME OF SHOES
311 Danforth Ave., Toronto (Chester allmaarauditee peatus)
Tel. 463-2380
Suur kingade
VÄLJAMÜÜK
ka laialiistulisi ja suuri suurusi

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Pataesi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

EDWIN K. KARVONEN
B.A., C.A.
CHARTERED ACCOUNTANT
255 Yorkland Blvd., Toronto. Tel. 491-5333, 491-5334

Bittner's
Euroopamaitselised toidud
Lihasaadused & delikatessid
Tuntud kõrgekvaliteedilisi ja peenemaitselisi liha- vorsti- ja suitsutussaadusi ning delikatesse
LEIATE MEIE ÄRIDEST!
Peakontor: 21—25 Medulla Ave. Toronto 18, Ont.
Laod: Toronto, Montreal
29 ÄRI: Toronto, Montreal, Ottawa, Kitchener, Waterloo, Burlington, Hamilton, St. Catharines, Mississauga, London, Oshawa, Pickering

ÕNNITLEME „VABA EESTLAST" JUUBELIAASTAL!

Eesti Ev.-Luteri Usu Peetri Kogudus

△

EELK Toronto Vana Andrese Kogudus

△

Toronto EELK Jakobi Kogudus

△

Toronto Kolmainu Eesti Ev.-Luteri Usu Kogudus

△

Toronto Eesti Ap.-Õigeusu Kogudus

△

Toronto Eesti Baptisti Kogudus

△

Toronto Eesti Vabakogudus

△

Toronto Eesti Evangeelne Kogudus
Vaimulik Raadiosaade „Ususõnum"

△

Toronto Eesti S. P. Adventkogudus

Põhja-Ameerika Eesti Arstiteadlaste Seltsi
Kanada osakond

◍

Eesti Kaubalaevastiku Juhtkonna Koondis Torontos

◍

E.S.S. „Kalev" Torontos

◍

Kalev Estienne Võimlejad

◍

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Selts

◍

T. E. R. R. „Kungla"

◍

Toronto Eesti Segakoor

◍

Saarlaste Ühing

◍

Ühing Eesti Suvekodud Jõekäärul

◍

Hiidlaste Selts

◍

Soomepoiste Klubi

◍

Toronto Eesti Püssi- ja Püstoliklubi

◍

Eesti Pensionäride Klubi Torontos

Tervitame „Vaba Eestlast" 25. aastapäeval!

OMA PRESS

135 Tecumseth St., Toronto, Ont. Telefon 368-3304

Tervitame „Vaba Eestlast" 25. aastapäeval!

TORONTO H. Rooneems BAKERY

484 QUEEN ST. W. Tel. 366-1205, 366-3610

Parimad tervitused „Vaba Eestlasele" juubeliks!

SUOMI-AITTA

EKSKLUSIIVNE IMPORT SOOMEST

Ria ja Vilho Naskali

2031 YONGE ST. TORONTO M4S 2A2, ONT. TELEFON 483-6650

ÕNNITLUSI JUUBELI PUHUL!

ÜHENDUSES ON JÕUD

TORONTO EESTI ÜHISPANK

EESTI MAJAS, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Tel.: 465-4659
465-4650

Parimad õnnitlused „Vaba Eestlasele" 25. aastapäevaks!

EXPORT TOOL & WELDING CO. LTD.

2074 KIPLING AVENUE NORTH, REXDALE, ONT.

TEL. 743-7100

J. BALL P. KRIISA

DIMPFLMEIER BAKERY LTD.

32 ADVANCE ROAD, TORONTO, ONTARIO M8Z 2T4

TEL.: (416) 236-2477

Viking BAKERY

Jätkuvat jõudu ja edu vabade eestlaste häälekandjale!

TORONTON SUOMALAINEN OSUUSPANKKI

(TORONTO SOOME ÜHISPANK)

191 EGLINTON AVENUE EAST, TORONTO, M4P 1K1

TELEFON 486-1533

SAMPO SAUNA

1413 KINGSTON RD., SCARBORO TELEFON 691-2297

TAARA NURSING HOME

26 PETER ST. N., PORT CREDIT, ONTARIO

G. & N. BAJIN

Baltic Bread Products Ltd.

198-200 GIBSON AVE.,

Hamilton, Ont.

Jätkuvat jõudu ja edu järgnevateks aastateks!

VARAMAE
CONSTRUCTION LTD.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 6. jaanuaril 1977 — Thursday, January 6, 1977

KIREV MAAILM

OSLO — Norra tööliserakond on suletud uste taga nominud parteiliiget, Norra mereõigusministrit Jens Evenseni. Minister on avaldanud arvamist, et Norra peaks oma välispoliitikas avaldama suuremat iseseisvust ja asuma „ehitama silda lääne ja ida vahele". Need vaated on teravas vastuolus Norra välispoliitikaga Nato liikmena.

NEW YORK — Hiinlaste Mafia on tekkinud New Yorgi hiina linnaossa. Leitakse inimesi mõrvatult, kes Mafiale ei maksa „kaitseraha" või teisiti segavad gangsterite tegevust. Hiina linnaossa on asunud palju alles hiljuti Hongkongist tulnud hiinlasi, kes mingi hinna eest ei julge kuritegevusest politseile teatada.

NEW YORK — TV metsikuste vastu alustas energilisemat võitlust ülemaaline lastevanemate liit Ameerikas. Ülevaates televisioonisaadete kohta mainitakse muuhulgas, et vastavate uurimuste järele laps näeb televisioonis kuni 14-aastaseks saamiseni keskmiselt 11.000 tapmist.

SAN FRANCISCO — Puhtamaks hotelliks Ameerikas peetakse St. Francis hotelli San Franciscos. Seal laseb mänedzher Robert Wilhelm isegi metallraha puhtaks pesta, et hotelli külastavad leedid ei määriks oma valgeid kindaid määrdunud metallrahaga.

NEW YORK — Sõna „sex" on lõppeks pandud ka nõukogude entsüklopeediasse. Vene entsüklopeedistide seletusel sex on „kombinatsioon vaimsest reaktsioonist, läbielamusest, kiindumusest ja tegevusest kavatsusega rahuldada sugutunge".

ROOMA — ...kuulsa itaalia laulja Benjamino Gigli perekonda ähvardab tänavale heitmine korteriüüri tasumata jätmise eest? Jutt on Gigli lesest ja 57-aastasest pojast Enzost, töötust kunstnikust. Lese pensionist piisab vaid 12 päeva üüriks, Enzo pilte aga ei osteta, ehkki need on saanud mitu preemiat. Üks tema lastest õpib veel koolis, teine teenib sõjaväes ning ei saa perekonda abistada. Enzo Gigli on haige, operatsioon neelas tema viimased säästud. Beniamimo Gigli tütrel Rinal ei ole korterit ning ta elab sõbratari juures. Ajaleht „Messagiero" sai kuulsa tenori ühelt austajalt esimese annetuse, ent on kahtlane, kas sellised armuannid suudavad päästa Gigli perekonna viletsusest ning peavarjuta jäämise perspektiivist.

NEW YORK — Korruptsioon avastati New Yorgi osariigi liiklusametis, kus võltsimiste abil on omastatud „vähemalt 3,5 miljonit". — Uurimistel linna ametkonnas ilmnes, et vähemalt 500 linnaametlikku võtavad palka ja samal ajal heaolutoetust. — Sadamatööliste uniooni (Intern. Longshoremen's Assoc.) juhtiva tegelaste F. R. Lield'i vastu tõsteti süüdistus altkäemaksude võtmises umbes $100.000 suuruses.

VIIN — Plastmassist autokumme on hakanud valmistama üks väiksem kompanii Kittseel, Austrias. Need on märksa tugevamad ja vastupidavamat, kui praegused autokummid. Tühja plastikkummiga olevat muide võimalik sõita veel mitu miili. Lääne-Saksa postivalitsus on oma postiautodele tellinud nüüd plastkummid. USA-s jõuavad kummid müügile hiljemalt kahe aasta jooksul ja nende hind olevat 10 protsenti odavam, kui tavaliste kummide hind.

NEW YORK — Üks 18-aastane nooruk varastas New Yorgis linna bussi ja läks sellega sõitma. Kui ta tagaajamisel pidi bussi maha jätma, läks ta Jacobi hospitali ja varastas sealt ambulantsauto, kihutades sireenide undamise saatel läbi linna, kuni tabati. Selgus, et sama nooruk varastas l. a. politseiauto, kihutades sellega läbi Bronxi.

Täna on juttu

Palju uraani - palju probleeme

Austraalia ei tea, mida hakata peale suurte uraanitagavaradega

Austraallasil on võimalus saada ajaloo rikkai maks riigiks maa kõrbealadel leiduvate uraanivarude tõttu. Paljud inimesed siiski ei oska otsusta da kas see olukord on õnneks või vastupidi. Austraalias on rohkem uraani kui üheski teises riigis väljaspool idarlike. Neile leiukohtadele on kerge liigi pääseda ja kaevandused on tehniliselt päris ohutud laial kõrbemaal. Asjatundjate arvates on maapõues suurel määral mitmesuguseid mineraale.

Kuus suurt uraanileidu, mis siiani on avastatud ja mis võimaldavad kaevamistööde alustamist, võivad toota üle miljoni tonni „kollast kooki", nagu uraanikaevurid poolpuhast kollakas-rohelist uraanijahu nimetavad. Praeguste hindade järgi tooks avastatud uraani hulk Austraaliale tulu umbes 50 miljardit dollarit.

Austraalia võtab väikse panusega osa maailma aatomenergia tootmisest. Esimesed maa kaevandused asetsevad Rum Jungest põhjapoolsel territooriumil ja vähem romantilisema nimega Mary Kathleeni piirl.

See kaevandus, mis kuulub Austraalia valitsuse aatomenergiakomisjonile, on praegu suletud.

Suurem osa kaevanduse toodangust müüdi Inglismaale, kus see käivitas vana emamaa aatomreaktoreid ja produtseeris relvi. Austraaliale jäi 2000 tonni võrra uraani, mida säilitatakse hoolikalt valvatuna Lucasi mägedes Sydneyst lõunas.

Mary Kathleen on praegu ainus uraani tootev kaevandus Austraalias. Selle toodang on umbes 1000 tonni aastas ja rahuldab ainsa välismaise kokkuleppe, mille Austraalia on allakirjutanud uraani tootjana. 1972. a. sõlmitud lepingu kohaselt on Jaapanile lubatud 9000 tonni uraaniumi.

Fraseri valitsuse otsus müüa oma osa tootvast kaevandusest pole saanud austraallaste üksmeelset heakskiitu ega jahutanud kuumi tundeid, mis on mõjutanud kõiki Austraalia uraanitoodanguga seotud tegevust ja probleeme.

Juunikuus üks Austraalia tugevamaid transpordiühinguid — Austraalia Transport Union — sulges Mary Kathleenis tekkinud tüli tõttu üle maa kulgeva raudtee ööpäevaks. Transportühing oli arvamisel, et Austraalias tuleks sulgeda kõik uraanikaevandusd ja jätta uraan maa sisse siis teised maad võiksid võtta väevõimuga need väikese rahvastikuga Austraaliast, kes pole võimeline neid rikkusi kaitsma.

Austraalia poliitiliselt tugeval Ametiühingute Liidul (ACTU) on õnnestunud rahustada võitlustahtlikku transportühingut ja sundinud selle loobuma uraanivastasest streiginõudest.

ACTU on sundinud transportühingu nõustuma tingimusega, et see ootab ja vaatleb olukorra arengut ega katsu mingil viisil takistada uraanikaevamist. Transportühing ei ole siiski loobunud oma ähvardustest uute takistuste organiseerimiseks ja tööstusseadmete purustamiseks, et takistada uraani kaevamist.

Gough Whitlami sotsialistide valitsus, mis tuli võimule just siis kui esimene uraani müügileping oli allakirjutatud Jaapanis 1972, takistas kahe uraanilaeva lahkumist maalt osalt ideoloogilistel, osalt hinnapoliitilistel põhjustel.

Kui Whitlami nõuandjail oli Tokios õnnestunud kirjutada alla uuele, endisest palju kasulikumale kokkuleppele, siis peaministri pooldajad vasakpoolsetes ametiühingutes, akadeemilistes ja keskkonnakaitsjate ridades mõjutasid teda rakendama valitsuse uuriskomisjoni uraanikaevanduse küsimuste lahendamiseks. Whitlami kõrvaldamise järele ametisse astunud Fraseri valituse pettumuseks ütles komisjoni juhataja kohtunik Fox, et lõplikku seisukohta selles küsimuses ei saa anda enne aasta lõppu.

Fraser ja eriti peaministri abi ja loodusvarade minister Doug Anthony pooldavad tugevasti uraani müümist, mida reguleeriksid ainult hinnapoliitilised tegurid võimalikult kõrgema hinna saamiseks.

Anthony on juhtinud tähelepanu ühele teisele aspektile Austraalia rikkalikkude uraanivarudega. Ta hoiatab, et kui Austraalia ei müüks uraani loodusvarade nappuse all kannatavale maailmale,

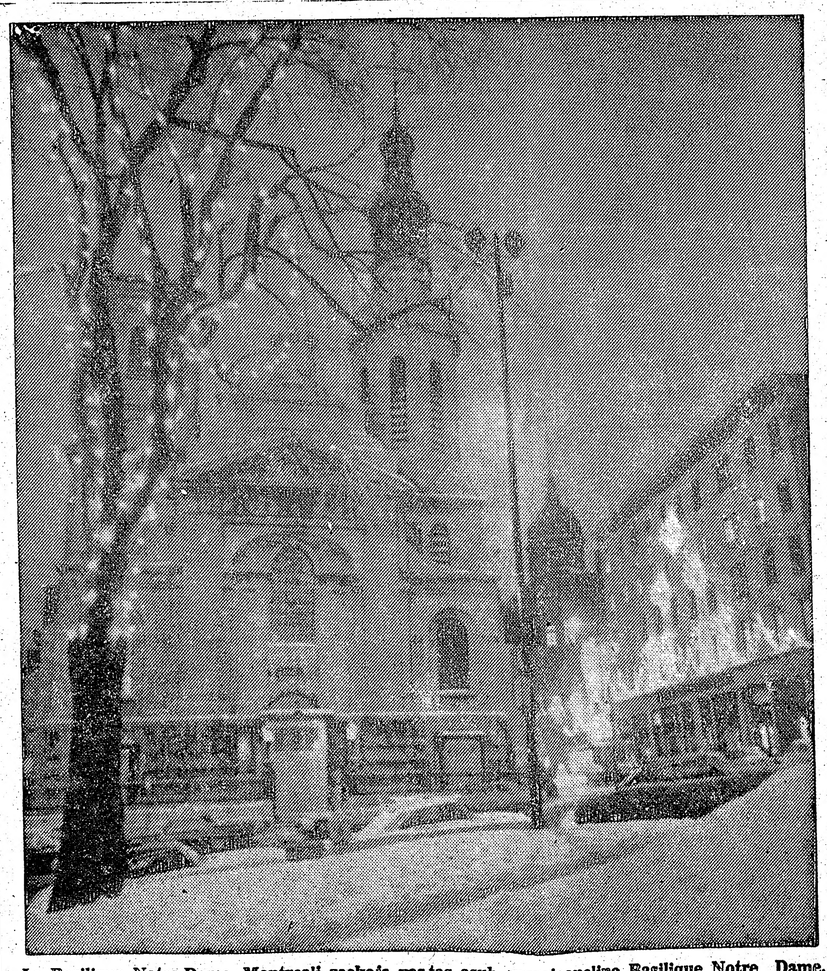

La Basilique Notre-Dame. Montreali raekoja vastas asub suurejooneline Basilique Notre Dame, mis on juba sajandite kestel olnud jumalateenistuste keskuseks ning kujutab endast usu ja meelekindluse sümbolit. Sellele arhitektuurilisele meisterteosele pandi nurgakivi 1647. aastal. Quebeci piiramise ajal 1759. aastal hävines kirik tules. Pühakoda püstitati uuesti 1774. aastal ning 1844. aastast kuni 1847. aastani teostati kiriku juures suuri ümberehitusi. 1921. aastal sai kirik jälle tule tõttu kannatada. Foto: Quebec Government Tourist

Norrköpingi pensionäride ühing Rootsis korraldas Eesti Kodus Ants Murakini loomingu mälestusnäituse. Väljas oli kunstniku loomingut õlis, kollaazhis ja monotüüpias. Näitus avati oktoobri lõpul, kestis 2. novembrini.

Palmas, Mallorcal toimus Euroopa Põllumajandusliidu 28. kongress 668 delegaadi osavõtul, kellede seas oli ka 4 eestlast — dr. Elmar Jaska Kanadast ja dr. Helmut Kolk, Helmut Talts ning Tõnis Kint Rootsist.

Käsusõnad ajalehele

Noorema ja vanema generatsiooni vahepealsesse vööndisse elama pandud Peeter Kriips on üks neid agaraid avalikule elule kaasas käijaid, kes oma reaktsioonid paneb lugejakirja, et oma mõtteid kõigi rahvastega jagada. Tema arvates on lugejakirjad hoopis tugevama kaaluga kui juhtkirjad, millele ainult toimetaja oma nimemärgi alla paneb. Teinekord võib lugejakiri olla kollektiivne kirjatöö millele kogu pritsimeeste selts oma nimed alla kirjutab nõudes näiteks, et tulekollet tuleks hakata kustutama mitte vee vaid mõne plahvatavama ainega.

Nii on Peeter Kriips eluea jooksul kümneid kirjutusi teinud kus ta ühiskonna eluavalduste kohta oma arvamusi väljendab, juhtkonnale oma soome esitab ja näpunäiteid jagab ning mõnikord on teinud algatuse või andnud idee suuremate masside elluäratamiseks assimilisatsiooni üha magusamaks muutuvast unest. Ta kuulub samasse gruppi kes Kanada ajalehe lehekülgedel avaldavad oma arvamust abordi, rassiküsimuste ja valitsuse sammude üle ikka sellise kõiketeadja ja -lahendaja ilmega, millega lugejad rohkem arvestavad kui juhtkirjadega.

Peeter Kriips saadab korrapäraselt näiteid oma loomingust. Sellekõrval ta helistab tihti lõunatundidel ja võid olla üsna kindel, et kui täpselt kell 12 telefon heliseb, siis on seal teises traadi otsas Peeter, kes küsib, et mis uudist on? Viimasel ajal on ta aktiivsust näidanud oma ühiskonna sisemiste probleemide lahendamisel ja on neis asjus hakanud lehte süüdistama arguses. „Ma tean," ütleb ta, et arg koer, terve nahk, ütleb juba eesti vanasõna, aga natuke võiks ikka väljendusjulgustki olla."

„Vaadake," jätkab siis kuraasikalt, „vaadake seda eesti noorte skautide ajakirja „Kotermani" viimast numbrit, kus küsitakse, kes on meie rahva pisigrupile andnud õiguse teiste üle kohut mõista ja neile keelumärke ette panna. Miks ma pole sellist kirjutust kunagi lehes näinud?"

Aga enne kui mingisugust vastust saakski formuleerida, järgneb nagu teisest kahurist uus mürsk:

„Või see uus „Aja Kiri", kus sama gruppi iseloomustatakse kui inimesi, kellele on tundmatu vabaduse mõiste. Miks ei esita leht selliseid küsimusi ega katsu neile vastust leida? Sest seni kui neile küsimustele pole suudetud vastust anda, niikaua need püsivad rahva hulgas vastamata ja häirivad meie ühiskonda."

Peeter Kriips ütleb mida ta arvab ja kui see väljendus on mõnikord karmgi, siis ta ise väidab, et see olevat alati aus. Kui mitte kindlasti aus, siis kahtlejana aus. Ja ausad kahtlejad kuuluvad igasse ühiskonda väärtuslike liikmetena, sest neist võivad kord päriselt ausad asjaga liitujad saada.

Ta lõunaaeg on lühike, kõigest pool tundi saab võileiva ja kohvi söömiseks, nii et ta peab ruttama ilma et laseks vastust anda. Juba tulebki uus mõtete rida, katsu ainult vastu võtta:

„Ajaleht peab olema kui võitlev mõõk, aga mitte omade, vaid õigete vaenlaste vastu. See peab olema kui vahimehe pasun, mis äratab siis kui uni hakkab magusamaks muutuma. See peab olema kui leek neile kes on jahtunud ja jahenenud ning soojust vajavad. Aga see peab olema soe ja tundlik side sella maaga kus meie rahva juured on võõra võimu karmuse alla lämmatatud. Aga see peab olema side meie oma vahel siin meid kõiki kokku hoides ja toetades, et mõni meist üksi ei jääks ega ei eralduks. Ajaleht peab olema igale eestlasele kontaktihoidjaks oma kaasrahvaga, selle kultuuriga, usuelu ga, elusündmustega. Ajaleht peab..."

Ei tea kui mitu peab sõna veel võinuks tulla, aga siis on kuulda, et teisel pool mingi kell andis märku, et lõunatund on möödunud ja Peeter peab ka ise mingisuguseid tööülesandeid täitma asuma.

On ikka parem kui ta saadab oma lugejakirja, see on suunatud vähemalt kõigi rahva teadmiseks. Telefonikõne aga laob justkui käsutahvleid üksteise kõrvale.

Ometi on vähese aja möödudes need mõtted selguma hakanud ja näedki, et just nende käsutahvlite vahel, mööda ja keskel ongi olnud lehetegijate juhtnöörid ja eesmärgid. Seda on aastate jooksul katsutud teha, kord vähem, teinekord suurema tulemusrikkusega.

JUTU JUKS

Nalja

Ühes Shvaabimaa linnas otsustas linnavalitsus käiku lasta samasugused bussid nagu Ameerikas, kus bussijuht ühtlasi müüb ka pileteid. — Shvaablaste kohta räägitakse halbu jutte, nagu nad oleksid raske taibuga, ütles linnapea, kuid meie näitame, et see jutt ei vasta tõele ja et ka meie bussijuhid tulevad säärase kaheameti ülesandega toime.

Kui esimene ameerikalik buss oli juba mõne tuuri linnas teinud, saabus teade, et buss on jooksnud teelt kõrvale ühest äriaknast sisse. Bussijuht saadakse kätte ja tuuakse linnavalitsusse aru andma.

„Kuidas niisugune õnnetus võis juhtuda? Kas teie sõiduteed ei jälginud?"

„Jälgisin küll, aga kui buss hakkas viltu jooksma, siis ma ei jõudnud enam nii kiiresti rooli juurde, sest ma müüsin bussi tagaotsas parajasti pileteid.

Eestis korraldatakse võistlus — kellel on kõige täiuslikum raamatukogu paguluses ilmunud eesti raamatutest.

Kolmanda auhinna saab Teaduste Akadeemia raamatukogu.

Teise auhinna saab ENSV Julgestusvalitsuse raamatukogu.

Esimese auhinna saab Tallinna peapostikontori ametniku Nikolai Näpumehe raamatukogu.

Personaalsheff küsib tööotsijalt:

„Kui kaua olite viimasel töökohal?"

„Viisteistkümmend aastat."

„Miks ära tulite?"

„Sain amnestia."

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675
Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316
Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.—
esiküljel	$3.50
tagaküljel	$3.25

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon 223-0060